

**LUKUVUOSIKALENTERI
2023-2024**

**IISALMEN
LYSEO**

LUKUVUOSI 2023–2024

2023	1. PERIODI							Periodin tapahtumat	
	vko	MA	TI	KE	TO	PE	LA	SU	
elokuu	32				10	11	12	13	Päättöviikot sinistustaitset. Päivämäärän vieressä ympyröity palkin numero.
	33	14	15	16	17 i	18	19	20	valokuvauus
	34	21	22	23	24	25	26	27	i = info syksyn yo-kokeista
syyskuu	35	28	29	30	31	1	2	3	= rästikoe klo 15.00
	36	4	5	6	7	8	9	10	
	37	11 ÄI	12	13 RE1	14	15 PK	16	17	YO-KIRJOITUKSET: 11.9.–
	38	18 RU	19 MA	20	21 1 RE2	22 2 ÄI/52	23	24	25.9.2023 ÄI =äidinkieli, RE1 =reaali (PS, FI, FY, HI, BI), PK =pitkä vieras kieli, RU =toinen kotimainen kieli, MA =matematiikka, RE2 (UE, UO, YH, KE, GE, TE), 52 =suomi toisena kielenä, LK =lyhyt vieras kieli
lokakuu	39	25 3 LK	26 4	27 5	28 6	29 7	30	1	
	2. PERIODI								
	40	2	3	4	5	6	7	8	periodiarviointi
marraskuu	41	9	10	11	12	13	14	15	
	42	16	17	18	19	20	21	22	= rästikoe klo 15.00
	43	23	24	25	26	27	28	29	SYYSLOMA vko 42
	44	30	31	1	2 i	3	4	5	i = info kevään yo-kokeista
	45	6	7	8	9	10	11	12	
joulukuu	46	13	14	15	16	17	18	19	
	47	20 1	21 2	22 3	23 4	24 5	25	26	
	48	27 6	28 7	3. PERIODI					
	49	4	5	6	7	8	9	10	Ylioppilas- ja itsenäisyyspäivä-juhla
2024 tammikuu	50	11	12	13	14	15	16	17	periodiarviointi
	51	18	19	20	21	22	23	24	= rästikoe klo 15.00
	52	25	26	27	28	29	30	31	JOULULOMA 22.12.2023–7.1.2024
	1	1	2	3	4	5	6	7	
helmikuu	2	8	9	10	11	12	13	14	
	3	15	16	17	18 K	19	20	21	K = korotuskoe klo 15.00
	4	22	23	24	25 1	26 2	27	28	
maaliskuu	5	29 3	30 4	31 5	1 6	2 7	3	4	
	4. PERIODI								
	6	5	6	7	8 P	9 V	10	11	P = penkkarit, V = vanhojen päivä
	7	12	13	14	15	16	17	18	periodiarviointi
huhtikuu	8	19	20	21	22	23	24	25	= rästikoe klo 15.00
	9	26	27 i	28	29	1	2	3	i = info kevään yo-kokeista
	10	4	5	6	7	8	9	10	TALVILOMA vko 10
	11	11	12 ÄI/52	13	14 LK	15 ÄI	16	17	YO-KIRJOITUKSET 12.–27.3.2024
	12	18 PK	19	20 MA	21	22 RE2	23	24	PÄÄSIÄISLOMA 29.3.–1.4.2024
toukokuu	13	25 RU	26 1	27 2 RE1	28 3	29	30	31	
	14	1	2 4	3 5	4 6	5 7	6	7	
	5. PERIODI								
kesäkuu	15	8	9	10	11	12	13	14	
	16	15	16	17	18	19	20	21	periodiarviointi
	17	22	23	24	25	26	27	28	= rästikoe klo 15.00
	18	29	30	1	2	3	4	5	VAPAAPÄIVÄT 1.5.2024 ja 9.5.2024
	19	6	7	8	9	10	11	12	
heinäkuu	20	13	14	15	16	17	18	19	
	21	20	21	22 1	23 2	24 3	25	26	L = lyseopäivä, yo-juhlaharjoitukset klo 14
	22	27 4	28 5	29 6	30 7	31 L			Kevät- ja ylioppilasjuhlapäivä

IISALMEN LYSEO

Haukiniemenkatu 12

74100 Iisalmi

040 635 0407 (kanslia)

www.iisalmi.fi/lyseo

<https://iisalmi.inschool.fi> (Wilma)

lyseo@iisalmi.fi

Kanslia palvelee koulupäivisin klo 9.00–11.45 ja klo 12.30–15.00

Rehtori Pasi Tolonen	040 830 4368 pasi.tolonen@iisalmi.fi
Koulusihteeri Sari Ruotsalainen	040 635 0407 sari.ruotsalainen@iisalmi.fi
Opinto-ohjaaja Tiina Mustonen	040 672 2436 tiina.mustonen@iisalmi.fi
Opinto-ohjaaja Juha Hieta	040 830 4387 juha.hieta@iisalmi.fi
erityisopettaja, opinto-ohjaaja Hanne Uljonen	040 481 4652 hanne.uljonen@iisalmi.fi
MAHIS-opinto-ohjaaja Ritva Ikonen	0400 793 126 ritva.ikonen@ysao.fi
Kouluterveydenhoitaja Jenni Koskinen	040 356 0441 jenni.koskinen@pshyvinvointialue.fi
Koulukuraattori Marja Karjalainen	040 712 6976 marja.karjalainen@pshyvinvointialue.fi
Kiinteistöhoitaja Arvo Eskelinen	040 588 9057
Kiinteistöhoitaja Erkki Kauppinen	040 543 4947
Kiinteistöhoitaja Marko Komulainen	040 775 8416
Ruokalan emäntä Jaana Syvävirta	040 709 8137
Opettajien työtila, lyseo	040 585 6309
Opettajien työtila, Luma-keskus	040 709 3133

Kalenterin kansikuva: Siiri Rautanen 22C

Sisällys

LYSEON HISTORIAA.....	6	OHJAUS JA TUKIPALVELUT.....	61
LUKUVUOSI 2023–2024.....	7	1. Opintojen ohjaus.....	61
OPETTAJAT.....	8	2. Jatko-opintoihin ohjaus.....	61
KALENTERI.....	9	3. Opiskeluhoito.....	61
OPISKELU LUKIOSSA.....	53	4. Kouluterveydenhoito.....	62
1. Opiskeluaika.....	53	5. Psykologi- ja kuraattoripalvelut.....	62
2. Oppiaineet.....	53	6. Erytisyopettajan palvelut.....	62
3. Opintojen rakenne.....	53	7. Opiskelukustannukset ja opintotuki.....	62
4. Muutokset opinto-ohjelmaan.....	53	8. Koulumatkatuki.....	63
5. Opiskelijan oppimäärän kertyminen.....	54	9. Opiskelija-asunnot ja asumistuki.....	63
6. Itsenäinen opiskelu.....	54	OPISKELIJAKUNNAN HALLITUS.....	63
7. Osittainen itsenäinen opiskelu.....	54	OPISKELUOHJEITA.....	63
8. Samanaikainen suorittaminen.....	54	KENELTÄ KYSYN NEUVOA?.....	64
9. Opintojen hyväksi lukeminen.....	54	LUKION SANASTO.....	64
MAHIS.....	55	YLIOPPILASTUTKINNON YLEISOHJEET.....	66
SnellmanEdu.....	55	1. Yleistä.....	66
10. Opinnoista vapaa periodi.....	55	2. Tutkinnon rakenne.....	66
11. Opintojakson arviointi.....	55	3. Äidinkielen koe.....	67
12. Opintojakson arvioimatta jättäminen.....	56	4. Kielten koe.....	67
13. Hylätyn opintojakson suorittaminen.....	56	5. Matematiikan koe.....	67
14. Hyväksytyin opintojakson uusiminen.....	56	6. Reaaliaineiden koe.....	67
15. Oppimäärän päättöarviointi.....	56	7. Eritasoiset kokeet.....	67
16. Arvioinnin uusiminen ja oikaisu.....	57	8. Osallistumisoikeus.....	67
17. Etenemiseste.....	57	9. Hylätyn kokeen uusiminen.....	68
18. Poissaolot.....	57	10. Hyväksytyin kokeen uusiminen.....	68
19. Myöhästyminen oppitunnilta.....	58	11. Tutkinnon täydentäminen.....	68
20. Tukiopetus.....	58	12. Ilmoittautuminen.....	68
21. Koulusta eroaminen.....	58	13. Koemaksut.....	68
22. Vilppi.....	58	14. Koesuoritusta heikentävän syyn huomioon ottaminen ylioppilastutkinnossa.....	69
LYSEON KÄYTÄNTEITÄ.....	59	15. Kompensaatio.....	70
1. Koulupäivän aikataulu.....	59	16. Oikaisupyyntö.....	71
2. Päättöviikko.....	59	17. Yo-todistuksen saamisen ehdot.....	71
3. Kannettava tietokone opiskeluvälineenä.....	59	18. Tehopreppaus.....	71
4. Oppimateriaalit.....	59	JÄRJESTYSSÄÄNNÖT.....	71
5. Ruokailu.....	59	LUKIOPOLUT.....	74
6. Kotisivu ja verkkolehti.....	59	LYSEON OPINTOJAKSOT.....	76
7. Wilma.....	59	LUKUJÄRJESTYSPOHJAT.....	104
8. Kansainvälinen toiminta.....	60	LYSEON TUNTIJAKO.....	109
9. Piha-alue ja pysäköinti.....	60		
10. Koulutapaturmat.....	60		
11. Hakemukset ja ilmoitukset.....	60		
12. Tupakointi ja päihtees.....	60		
13. Opiskelijan ojentaminen.....	61		

Iisalmen Reaali- ja Porvarikoulun oppilaille 1896
(*sopii ohjeeksi myös nykyopiskelijoille*)

1. Osoita kunnioitusta ja avuliaisuutta vanhemmillesi, holhoojillesi sekä muille, joiden kanssa tulet tekemisiin koulun ulkopuolella.
2. Kunnioita opettajiasi, tarjoa heille apuasi niin usein kun olet siihen tilaisuudessa.
3. Ole ystävällinen tovereillesi ja kohtele heitä aina hyvin. Älä käytä puheissasi sopimattomia sanoja.
4. Tervehdi aina kunnioittaen kaikkia koulun opettajia sekä kaikkia vieraita, jotka tulevat kouluun.
5. Nouse paikaltasi vieraiden tullessa luokkaan.
6. Älä juokse kadulla, vaan kävele ja pidä aina tapanasi väistyä oikealle niin kadulla kuin muuallakin.
7. Ole aina rehellinen kaikissa toimissasi. Puhu aina totta.
8. Täytä huolellisesti omat tehtäväsi. Älä sekaannu toisten tehtäviin, ellei sinua siihen pyydetä.
9. Vasta tunnilla korkealla äänellä mutta ole muuten hiljainen sekä käytöksessäsi että puheissasi.
10. Pidä kirjasi ja vihkosi hyvin. Älä kirjoita niihin turhia.
11. Säilytä koulun seinät puhtaina. Älä nojaa niihin, äläkä kirjoita niihin.
12. Älä turmele koulun pulpetteja, penkkejä, pöytiä tai muita esineitä.
13. Älä heittele paperin palasia tai muita roskia lattialle, vaan vie ne aina paperilaatikkoon.
14. Älä ole turhamielinen, sillä se ei kaunista ketään. Pukeudu huolellisesti, mutta yksinkertaisesti sillä se on koululaiselle sopivinta. Pidä huolta siitä, että kaikki vaatteesi ovat puhtaat.
15. Käyttäydy aina niin, etteivät vanhempasi eikä koulusi saisi sinua hävetä, vaan saisivat sinusta iloa.

LYSEON HISTORIAA

- 1896** Iisalmen reaali- ja porvarikoulu aloitti toimintansa vuokratiloissa, Kirkkopuistonkadun ja Louhenkadun risteyksessä sijainneessa talossa. Opetuksesta vastasi opettajat Tilda Miikkola.
- 1897** Koulu siirtyi leskirouva Wilhelmiina Hiltusen taloon Riistakadun ja Satamakadun kulmaukseen. Koulun käyttöön vuokrattiin viisi huonetta.
- 1899** Ensimmäinen oma koulurakennus valmistui (nykyinen Raatihuone).
- 1900** Koulu kasvoi viisiluokkaiseksi, ylläpitäjänä kunta.
- 1904** Käynnistettiin varsinainen lukiokoulutus (oppikoulun jatkuoluokat).
- 1906** Nimen muutos: Iisalmen suomalainen yhteiskoulu.
- 1907** Ensimmäiset ylioppilaat valmistuivat. Ylioppilaita seitsemän. Kirjalliset kokeet omassa koulussa, suulliset kokeet Helsingin yliopistolla, jossa tapahtui myös ylioppilaaksi julistaminen.
- 1913** Nimen muutos: Iisalmen alkeiskoulu ja sen jatkuoluokat. Viisi alinta luokkaa siirtyi valtion hallintaan, jatkuoluokat edelleen kunnallisina.
- 1914** Nimen muutos: Iisalmen keskikoulu ja sen jatkuoluokat.
- 1927** Nimen muutos: Iisalmen yhteislyseo. Koko koulu siirtyi valtion hallintaan.
- 1931** Nykyinen lyseorakennus valmistui Kirkonmäelle.
- 1939-1945** Sotien aikana koulu toimi sotasairaalana. Poikkeusoloista johtuen vuosina 1940 ja 1942 ei järjestetty ylioppilaskirjoituksia (tilanne oli sama vuonna 1918).
- 1949** Nimen muutos: Iisalmen lyseo. Tytöt siirtyivät Iisalmen tyttölyseoon.
- 1970** Nimen muutos: Iisalmen yhteislyseo.
- 1973** Kouluun liitettiin iltalinja.
- 1974** Nimen muutos: Iisalmen lukio. Tytöt tulivat ”takaisin”. Iltalinjan nimi muutettiin aikuislinjaksi. Koulu siirtyi valtiolta kunnan hallintaan.
- 1994** Iltalinjan nimi muutettiin aikuislinjaksi, jolle oma rehtori.
- 2000** Nimen muutos: Iisalmen lyseo. Aikuislinjan nimi muutettiin Iisalmen aikuislukioiksi.
- 2003** Luma-keskus Majakka valmistui.
- 2004** Nimen muutos: Iisalmen lyseo ja aikuislukio. Lyseorakennuksen peruskorjaus valmistui.
- 2007** Lyseon ensimmäisten ylioppilaiden valmistumisesta 100 vuotta.
- 2015** Opiskelijaksi otto aikuislukioon päättyi.
- 2017** Iisalmen lyseo juhli Suomen 100-vuotista itsenäisyyttä. Aikuislukion toimipiste lakkautettiin. Nimen muutos: Iisalmen lyseo

LUKUVUOSI 2023–2024

Työ- ja loma-ajat	
Syyslukukausi	10.8.–21.12.2023
- syysloma	16.–22.10.2023 (viikko 42)
- joululoma	22.12.2023–7.1.2024
Kevätlukukausi	8.1.–1.6.2024
- talviloma	4.–10.3.2024 (viikko 10)
- pääsiäisloma	29.3.–1.4.2024
Periodit ja päättöviikot	
1. periodi 10.8.–29.9.	päättöviikko 21.9.–29.9.
2. periodi 2.10.–28.11.	päättöviikko 20.11.–28.11.
3. periodi 29.11.2023–2.2.2024	päättöviikko 25.1.–2.2.
4. periodi 5.2.–5.4.	päättöviikko 26.3.–5.4.
5. periodi 8.4.–1.6.	päättöviikko 22.5.–30.5.
Rästikokeet	
31.8.2023	klo 15.00–19.00
12.10.2023	klo 15.00–19.00
14.12.2023	klo 15.00–19.00
22.2.2024	klo 15.00–19.00
25.4.2024	klo 15.00–19.00
Korotuskoe	
18.1.2024	klo 15.00–19.00

Opintotarjotin

Iisalmen lyseossa toteutettavat opinnot on sijoitettu opintotarjottimelle, joka näkyy Wilmassa. Opiskelija valitsee tarjottimelta ne opintojaksot, jotka hän aikoo suorittaa lukuvuoden aikana.

Tarjottimeen voidaan tehdä muutoksia lukuvuoden aikana; sinne voidaan perustaa uusia opetusryhmiä ja joitain vähän valittuja ryhmiä voidaan sammuttaa.

Tuntikaavio

Tuntikaavio määrittelee, miten opintotarjottimen eri palkeilla olevien opintojaksojen oppitunnit sijoittuvat viikoittaiseen työjärjestykseen. Tämän lukuvuoden tuntikaavio näkyy takakannessa.

Lounastunti

Lounastunti on klo 10.45–11.45. Muutokset ruokailuajoissa näkyvät Wilman työjärjestyksessä. Lounastunnin alussa on ruokailussa ruuhkaa. Jos haluat välttää jonottamista, mene ruokailuun vasta klo 11 jälkeen.

OPETTAJAT

Aminoff Otto	M	musiikki	045 104 9904
Autio Ari	21D	matematiikka, tietotekniikka	040 830 4367
Eloranta Johanna	22A	äidinkieli ja kirjallisuus	044 717 2544
Hieta Juha		historia, yhteiskuntaoppi, opinto-ohjaus	050 552 0766
Hiltula Teemu	21B	fysiikka, matematiikka	050 304 8619
Juola Markus		liikunta, terveystieto	040 830 4394
Keränen Iiro	23B	englanti, espanja	050 918 3858
Lukkari Markku		matematiikka, kemia	044 292 0229
Lyytikäinen Sari	22B	englanti, ruotsi	0500 346 907
Markkanen Maria		uskonto, psykologia, filosofia	
Martikainen Heidi	22C	ruotsi, saksa	044 997 2527
Mustonen Tiina		opinto-ohjaus	040 672 2436
Myllylahti Ulla	21C	äidinkieli ja kirjallisuus	040 589 4849
Määttänen Marjo	21A	englanti, venäjä	045 675 8499
Niini Sara	23A	biologia, maantiede	040 574 0374
Pulkka Anni		kuvataide	040 515 0052
Rautio Emma		matematiikka	041 547 6946
Ritola Pekka	23D	historia, yhteiskuntaoppi	040 512 3377
Ritola Tuija	23C	äidinkieli ja kirjallisuus	0400 656 361
Ryan Kristiina	22D	englanti, ranska	044 360 0057
Tenhunen Kati		terveystieto, liikunta	040 581 3435
Tolonen Pasi		rehtori, maantiede	040 830 4368
Uljonen Hanne		erityisopetus, opinto-ohjaus, ort.uskonto, et	040 481 4652
Varis Kimmo	21E	ruotsi	0400 577 947
Viitanen Leila		kemia, matematiikka	044 525 2512
Sormunen Tiia		maantiede	0440 105 901
Luomi Henna		uskonto	040 827 7551

Sähköpostiosoite: etunimi.sukunimi@ysedu.fi

Elokuu 2023

MAANANTAI
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

1 TIISTAI Maire
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

2 KESKIVIikko Kimmo
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

3 TORSTAI Nea, Linnea, Neea
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

4 PERJANTAI Veera
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

5 LAuantAI Salme, Sanelma

6 SUNNuntAI Toimi, Keimo

Viikko 31

Elokuu 2023

14 MAANANTAI
Onerva, Kanerva
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

15 TIISTAI
Marja, Jaana, Marjatta
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

16 KESKIVIikko
Aulis
valokuvaus
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

17 TORSTAI
Verner, Venni
info syksyn yo-kokeista
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

18 PERJANTAI
Leevi
23-opiskelijoiden ryhmiäyymispäivä
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

19 LAUANTAI
Mauno, Maunu

20 SUNNUNTAI
Sami, Samuli

Viikko 33

Elokuu 2023

21 MAANANTAI
Soini, Veini
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

22 TIISTAI
livari, Iivo
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

23 KESKIVIikko
Signe, Varma
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

24 TORSTAI
Perttu
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

25 PERJANTAI
Lovisa
ilmoittautuminen
rästikokeeseen klo 14
mennessä, viimeinen
päivä ilmoittautua
yo-tehoptreppauksiin
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

26 LAUANTAI
Ilmi, Ilma

27 SUNNUNTAI
Rauli

Viikko 34

Syyskuu 2023

Viikko 36

4 MAANANTAI Ansa
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

5 TIISTAI Roni, Mainio
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

6 KESKIVIikko Asko
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

7 TORSTAI Miro, Arho
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

8 PERJANTAI Taimi
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

9 LAUANTAI Isto, Eevert, Vertti

10 SUNNUNTAI Kalevi

Syyskuu 2023

Viikko 38

18 MAANANTAI Tyyne, Tytti	19 TIISTAI Reija	20 KESKIVIikko Varpu, Vaula	21 TORSTAI Mervi	22 PERJANTAI Mauri	23 LAUANTAI Minja, Miisa, Miellikki
yo-koe ruotsi	yo-koe matematiikka		päätötpäivä palkki 1, yo-koe UE, UO YH, KE, - GE, TE	päätötpäivä palkki 2, yo-koe AI (kirjoitus- taidon koe), S2	
8	8	8	8	8	
9	9	9	9	9	
10	10	10	10	10	
11	11	11	11	11	
12	12	12	12	12	
13	13	13	13	13	
14	14	14	14	14	
15	15	15	15	15	
16	16	16	16	16	
17	17	17	17	17	

24 SUNNUNTAI
Alvar, Auno

Joulukuu 2023

Viikko 50

11 MAANANTAI Tuovi
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

12 TIISTAI Seija
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

13 KESKIVIikko Jouko
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

14 TORSTAI Heimo
rästikoe klo 15–19
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

15 PERJANTAI Auli, Aulikki, Aada
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

16 LAUANTAI Raakel

17 SUNNUNTAI Aapo, Rami

Joulukuu - Tammikuu 2024

Viikko 52

25 MAANANTAI Tapani, Teppo
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

26 TIISTAI Hannu, Hannes
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

27 KESKIVIikko Pila
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

28 TORSTAI Rauha
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

29 PERJANTAI Taavetti, Taavi
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

30 LAUANTAI Sylvester, Silvo

31 SUNNUNTAI

Tammikuu 2024

1	MAANANTAI
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	

2	TIISTAI Aapeli
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	

3	KESKIVIikko Elmeri, Elmo
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	

4	TORSTAI Ruut
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	

5	PERJANTAI Lea, Leea
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	

Viikko 1

6	LAUANTAI Harri Loppiainen

7	SUNNUNTAI Aku, Aukusti

Tammikuu 2024

8 MAANANTAI Titta, Hilppa	
Kevätlukausi alkaa	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	

9 TIISTAI Veikko, Veli, Veijo	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	

10 KESKIVIikko Nyrrikki	
abien hakuinfo korkeakouluihin	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	

11 TORSTAI Kari, Karri	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	

12 PERJANTAI Toini	
ilmoittautuminen korotus- kokeeseen klo 14 mennessä	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	

13 LAuantAI Nuutti	

14 SUNNuntAI Sakari, Saku	

Viikko 2

Tammikuu 2024

15 MAANANTAI Solja									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									

16 TIISTAI Ilmari, Ilmo									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									

17 KESKIVIikko Toni, Anton									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									

18 TORSTAI Laura									
2. info kevään yo-kirjoituksesta, korotuskoe klo 15-19									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									

19 PERJANTAI Heikki, Henri, Henna									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
16									
17									

20 LAuantAI Sebastian									

21 SUNNuntAI Aune, Oona, Netta									

Viikko 3

Tammikuu 2024

22 MAANANTAI
Visa
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

23 TIISTAI
Enni, Eine, Eini
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

24 KESKIVIikko
Senja
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

25 TORSTAI
Paavo, Pauli
päättöpäivä palkki 1
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

26 PERJANTAI
Joonatan
päättöpäivä palkki 2, viimeinen päivä ilmoittautua yo-tehopreppauksiin (aineen valinta)
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

27 LAUANTAI
Viljo

28 SUNNUNTAI
Kalle, Kaarlo

Viikko 4

Maaliskuu 2024

Viikko 11

11 MAANANTAI Kalervo	12 TIISTAI Reijo, Reko	13 KESKIVIIKKO Erno, Tarvo	14 TORSTAI Matilda, Tiida, Mette	15 PERJANTAI Risto	16 LAUANTAI Ilkka
viimeinen päivä ilmoittautua korotusten teihin	yo-koe ÄI (lukutaidon koe) ja S2		yo-koe lyhyt vieras kieli	yo-koe ÄI (kirjoitustaidon koe)	
8	8	8	8	8	
9	9	9	9	9	
10	10	10	10	10	
11	11	11	11	11	
12	12	12	12	12	
13	13	13	13	13	17 SUNNUNTAI Kerttu
14	14	14	14	14	
15	15	15	15	15	
16	16	16	16	16	
17	17	17	17	17	

Maaliskuu 2024

18 MAANANTAI Edvard	
yo-koe pitkä vieras kieli	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	

19 TIISTAI Juuso, Josefiina	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	

20 KESKIVIIKKO Aki, Kim, Joakim	
yo-koe matematiikka	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	

21 TORSTAI Pentti	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	

22 PERJANTAI Vihtori	
yo-koe UE, UO, ET, YH, KE, GE, TE	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	

23 LAUANTAI Akseli	

24 SUNNUNTAI Gabriel, Kaapo	

Viikko 12

Toukokuu 2024

Viikko 20

13 MAANANTAI Kukka, Floora
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

14 TIISTAI Tuula
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

15 KESKIVIikko Sofia, Sonja
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

16 TORSTAI Esteri, Essi
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

17 PERJANTAI Milla, Rebekka
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

18 LAuantAI Erkki, Eero, Eerika

19 SUNNuntAI Emilia, Emma, Milla

1. Opiskeluaika

Lukion oppimäärä tulee suorittaa 3-4 vuodessa, jollei opiskelijalle perustellusta syystä myönnetä suoritusajanaan pidennystä. Lukio-opiskelu on suunniteltu kolmivuotiseksi, joten neljän vuoden suunnitelman valinneen opiskelijan koulupäivä ei välttämättä lyhene, koska siihen voi sisältyä useita hyyppytunteja. Jakson työmäärä kuitenkin vähenee.

2. Oppiaineet

Lukion oppiaineita ovat lukion tuntijaossa määritellyt pakolliset valtakunnalliset oppiaineet (mm. matematiikka), valinnaiset valtakunnalliset oppiaineet (mm. B3-kielet) ja koulukohtaiset oppiaineet (mm. tietotekniikka). Lisäksi opiskelijan suorituksiin voidaan sisällyttää muualla suoritettuja opintoja tai harrastustoimintaan liittyviä opintoja. Opiskelijan oma opinto-ohjelma määrittää hänen oppiaineensa ja niiden laajuuden.

3. Opintojen rakenne

Lukio-opinnot jaetaan valtakunnallisiin ja koulukohtaisiin opintoihin. Osa opinnoista on pakollisia, osa valinnaisia.

Opinnot on jäsennellyt 1-3 opintopisteen laajuisiksi moduuleiksi, joista paikallisesti rakennetaan oppiaineiden omia tai oppiaineiden yhteisiä opintojaksoja. Opintojaksot voivat olla laajuudeltaan ja muodoltaan erilaisia. Valtaosa on laajuudeltaan 2 op, ja ne opetetaan yhden jakson aikana. Tällöin opintojakson laskennallinen kesto on 38 x 45 minuuttia opetusta.

Opinnot arvioidaan opintojakoittain. Jos kyseessä on useiden oppiaineiden yhteinen opintojakso, annetaan kustakin oppiaineesta omat arvosanat. Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskeleminen pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Opiskelijan tulee opiskella kaikki pakolliset opintojaksot. Lyhyen matematiikan opiskelijoilla pakollisia opintoja on yhteensä 94 op, pitkän

matematiikan opiskelijoilla 102 op.

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot ovat oppiaineen pakollisiin opintoihin liittyviä opintojaksoja, joita opiskelijan on suoritettava vähintään 20 op. Ylioppilaskokeet perustuvat oppiaineen pakollisiin ja valinnaisiin valtakunnallisiin opintoihin.

Lyseossa tarjotaan myös koulukohtaisia opintoja. Nämä ovat eheyttäviä opintojaksoja, jotka voivat sisältää aineksia eri oppiaineista. Koulukohtaiset opintojaksot ovat valinnaisia lukuun ottamatta LUT- ja AT1-opintojaksoja, jotka opiskellaan opintojen alkuvaiheessa.

Opiskelijan tulee opiskella jokaisessa periodissa vähintään kuusi opintopistettä. Tästä voi poiketa kahtena ensimmäisenä opiskeluvuonna ainoastaan terveydellisin perustein tai muun painavan syyn nojalla. Loppuvaiheen opiskelijoilla erityiseksi perusteeksi käy suuri opintopistekertymä. Anomus asiassa osoitetaan rehtorille.

Opiskelija voi poiketa lukion normaalista tuntijasta vain poikkeustapauksessa. Rehtori voi myöntää luvan poikkeamiseen, jos 1) opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukion oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot, 2) lukion oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta; tai jos 3) se on perusteltua opiskelijan terveydentilaan liittyvistä syistä. Opiskelijan tulee korvata puuttuvat opinnot jonkin muun aineen opinnoilla siten, että 150 op tulee täyteen.

4. Muutokset opinto-ohjelmaan

Opiskelija voi tarkistaa ja muuttaa opinto-ohjelmaansa missä vaiheessa opintoja tahansa. Opintojen pidentämisestä neljään vuoteen tulee aina ilmoittaa opinto-ohjaajalle

Matematiikan oppimäärän muuttamisesta kannattaa keskustella etukäteen opettajan kanssa. Oppimäärää vaihdettaessa käytetään hyväksi lukemisessa seuraavia vastaavuuksia: MAA2=MAB2, MAA3=MAB3, MAA6=MAB8, MAA8=MAB5 ja MAA9 = MAB7.

Pitkän oppimäärän opintojaksojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden opintojaksojen arvo-

sanoiksi. Jos vaihtaa lyhyestä pitkään matemaatiikkaan, on suoritettava kaikki pitkän matemaatiikan opintojaksot.

Koulu pitää oikeuden tehdä muutoksia opiskelijan opinto-ohjelmaan esimerkiksi ryhmäkojojen tasaamiseksi.

5. Opiskelijan oppimäärän kertyminen

Opiskelijan oppimäärään lasketaan kaikki arvioidut opintojaksot (arvosana 4–10 tai kirjainmerkinnät H =hylätty ja S =suoritettu) lukuun ottamatta niitä itsenäisesti opiskeltuja tai koulukoh- taisia opintojaksoja, joista on hylätty arvosana.

Oppimäärään sisältyviä valtakunnallisia opinto- jaksvoja ei voi poistaa jälkikäteen. Sen sijaan kou- lukohtaisia opintojaksoja voidaan poistaa oppi- määrästä opiskelijan anomuksesta.

Opiskelija saa lukion oppimäärän valmiiksi, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hy- väksytysti ja 150 op täyttyy.

6. Itsenäinen opiskelu

Osa lyseon opinnoista on mahdollista opiskella itsenäisesti. Itsenäinen suoritus on mahdollista, jos 1) opintojaksoa ei tarjota opiskeltavaksi lä- hiopetuksena, 2) opiskelija ei voi osallistua lä- hiopetukseen päällekkäisyyden vuoksi, 3) opis- kelijalla on perusteltu syy itsenäiseen opiske- luun (esim. terveysyy).

Itsenäinen opiskelu sisältää ohjaustuokion, opettajan määrittelemät itsenäiset tehtävät sekä päättökokeen. Työmäärä on sama kuin lä- hiopetuksessa.

Itsenäistä opiskelua haetaan Wilmassa. Lupa voidaan evätä, jos opiskelijalla ei katsota olevan edellytyksiä itsenäiseen opiskeluun (esimerkiksi edelliset yritykset epäonnistuneet).

Itsenäinen työ pyritään tekemään samaan ai- kaan käynnissä olevan opintojakson kanssa. Jos se ei ole mahdollista, opintojakson suorittami- seen on aikaa kaksi periodia. Päättökoe tai vas- taava tehdään opettajan kanssa sovittuna ai- kana. Se tulee tehdä viimeistään ilmoittautu- mista seuraavan periodin päättöviikolla tai sen rästikoepäivänä. Itsenäiset tehtävät tulee pa- lauttaa ennen kokeeseen osallistumista.

Itsenäisesti opiskellusta opintojaksosta edellyte- tään hyväksyty arvosana. Jos arvosana on 4 tai

H, suoritusta ei lasketa opiskelijan oppimäärään.

Opiskelija ei saa järjestää itselleen opetuksesta vapaata jaksoa itsenäisen opiskelun avulla. Op- piaineen ainoaa opintojaksoa, ensimmäistä opintojaksoa tai soveltavia opintojaksoja ei suos- itella opiskeltavaksi itsenäisesti.

Opiskelijalta, joka on syyllystynyt vilppiin, voi- daan evätä oikeus itsenäiseen opiskeluun ko. ai- neessa. Vilpillisesti tehty itsenäisen opiskelun työ hylätään, eikä siitä anneta arvosanaa tai merkintää. Muista seurauksista päättää rehtori.

7. Osittainen itsenäinen opiskelu

Opintojakson suorittaminen osittain itsenäisesti on mahdollista vain perustelluista syistä. Näistä tapauksista päättävät yhdessä aineenopettaja ja rehtori.

8. Samanaikainen suorittaminen

Opiskelija voi opiskella kahta samalla palkilla opetettavaa opintojaksoa samanaikaisesti, jos koulun opetusjärjestelyt eivät suo mahdolli- suutta opintojaksojen suorittamiseen eri aikaan. Lupaa tähän haetaan Wilmassa. Luvan saatuaan opiskelijan tulee neuvotella opettajien kanssa, miten opintojaksojen suorittaminen onnistuu parhaiten. Poissaolo lähiopetuksesta korvataan itsenäisillä tehtävillä.

9. Opintojen hyväksi lukeminen

Opiskelijalla on oikeus lukea hyväkseen lukion oppimäärään muualla suoritettut opinnot, jotka ovat tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään lu- kion opetussuunnitelman mukaisia. Päätös muualla suoritettavien opintojen hyväksi luke- misesta tulee tehdä ennen mainittujen opinto- jen aloittamista. Hyväksi lukemisesta päättää opinto-ohjaaja.

Ulkomailla suoritettut opinnot voidaan lukea hy- väksi lukio-opintoihin pakollisiksi, valinnaisiksi ja koulukohtaisiksi opintojaksoiksi. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan tarvittaessa edellyt- tää lisänäyttöjä.

Myös aktiivinen toiminta kansalaisjärjestöissä, yhdistyksissä, vapaa-aikaan tai harrastuksiin liit- tyvissä toiminnoissa sekä uskonnollisissa yhtei- söissä voi mahdollistaa hyväksi lukemisen. Täl- laisista opinnoista saa yleensä suoritusmerkin- nän.

Ylä-Savon musiikkiopiston opinnot voidaan lukea mukaan lukio-opintoihin. Yksi musiikkiopiston tutkinto, lukukauden opiskelu solistisessa tai teoria-aineessa tai osallistuminen lukukauden ajan orkesterisoittoon, kamarimusiikin tai kevyen musiikin tekemiseen tai kuuroon vastaa yhtä lukion koulukohtaista opintojaksoa.

MAHIS

MAHIS on lislalmen, Kiuruveden, Pielaveden, Sonkajärven ja Vieremän lukioiden sekä ammatillisten oppilaitosten yhteistyöverkosto, jossa sinulla on mahdollisuus rakentaa oma henkilökohtainen opiskeluohjelma. MAHIS antaa mahdollisuuden suorittaa neljässä vuodessa ylioppilastutkinto ja ammatillinen tutkinto tai kaksi ammatillista tutkintoa. Pääoppilaitos voi olla joko lukio tai ammatillinen oppilaitos. Kahden tutkinnon suorittamiseen tulee ilmoittautua elokuun loppuun mennessä.

MAHIS mahdollistaa myös yksittäisten opintojaksojen opiskelun toisessa oppilaitoksessa vaihtoperiodeilla. Lisätietoja saat opinto-ohjaajalta, tai sivuilta www.mahis.fi.

SnellmanEdu

SnellmanEdun tarjoamien verkko-opintojen kautta sinulla on mahdollisuus laajentaa tutkintoa muiden lukioiden opetustarjonnalla. Kannustamme sinua suorittamaan verkko-opintoina erityisesti sellaisia opintoja, joita ei valintojen

vähäisyyden vuoksi voida toteuttaa lyseossa. Kysy lisää opinto-ohjaajalta tai katso sivuilta www.snellmanedu.fi.

10. Opinnoista vapaa periodi

Lukio-opinnot voi erityisin perustein keskeyttää yhden tai useamman periodin tai lukuvuodeksi lukiopaikkaa menettämättä. Erityinen peruste on esimerkiksi vaihto-opiskelu ulkomailla tai terveydelliset syyt. Työssäkäynti ei riitä perusteeksi vapaan periodin pitämiseksi.

Opintojen tilapäiseen keskeyttämiseen tulee olla rehtorin lupa. Jos opiskelija on alle 18-vuotias, opintojen keskeyttämistä hakee huoltaja.

11. Opintojakson arviointi

Opiskelijan opiskelema opintojakso arvioidaan sen päättyttyä. Arvioinnin tehtävänä on antaa palautetta opiskelijalle opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta ja oppiaineen opiskelun etenemisestä. Arviointiperusteet kerrotaan opintojakson alussa.

Opintojaksot arvioidaan joko numeroin asteikolla 4–10 tai suoritusmerkinnällä (S = suoritettu ja H = hylätty). Numeroarvioinnissa arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4.

Arvioinnin merkinnät

arvosana 4–10, S tai H	Opintojakso on suoritettu hyväksytysti (5-10, S) tai hylätysti (4, H).
K	Keskeytynyt. Opintojakso on keskeytynyt joko opiskelijan omasta aloitteesta tai opettajan toimesta (syynä yleensä perusteettomat poissaolot).
O	Oikeus kokeeseen. Opiskelija on ollut poissa päättöpäivänä hyväksytyin syyn vuoksi ja hänellä on oikeus osallistua kokeeseen myöhemmin.
T	Täydennettävä. Opintojakso edellyttää täydentämistä. Opiskelija esimerkiksi on palauttamatta keskeinen opintojaksoon liittyvä työ. Täydentäminen tulee tehdä rästikoepäivään mennessä. Muutoin opintojakso katsotaan keskeytyneeksi (K).
E	Etenemiseste. Opiskelijalla on ko. oppiaineessa sellainen määrä hylättyjä arvosanoja 4, että se estää päättötodistuksen saannin. Aineen opinnot voivat edetä tietyn rajoituksen (ks. kohta 17).
ei merkintää	Jos arvosana puuttuu etkä tiedä syytä siihen, ota yhteyttä opettajaan. Yleisin syy merkinnän puuttumiseen on se, että poissaoloja on selvittämättä.

Arviointi opintotyypeittäin:

- pakollinen opintojakso: numeroarvosana (poikkeuksena opinto-ohjaus, josta suorituserkintä)
- valtakunnallinen valinnainen opintojakso: numeroarvosana
- koulukohtainen valinnainen opintojakso: suorituserkintä
- koulukohtainen temaattinen opintojakso: suorituserkintä

Itsenäisesti opiskelluista valtakunnallisista ja koulukohtaisista opintojaksoista edellytetään aina hyväksytty arvosana. Näistä saatua hylättyä arvosanaa (4 tai H) ei lueta mukaan oppimäärään.

Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute voivat täydentää ja täsmentää numeroarvosanaa.

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, otetaan huomioon arvioinnissa, siten että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrittäessä opiskelijan arvosanaa.

12. Opintojakson arvioimatta jättäminen

Arvosanaa ei anneta opiskelijalle, joka ilman hyväksyttävää syytä on poissa oppitunneilta tai muulla tavoin tahallisesti laiminlyö opiskelunsa.

13. Hylätyn opintojakson suorittaminen

Opintojakson hylkäämisen syynä on useimmiten hylätty arvosana kurssikokeesta (arvosana 4 tai H-merkintä). Opiskelijalla on oikeus uusia hylättyä opintojaksoa rästikokeessa. Kunkin opintojakson rästikokeeseen opiskelija voi osallistua vain kerran.

Rästikoe järjestetään viisi kertaa lukuvuodessa. Kullakin suorituskerralla saa osallistua kahden eri opintojakson kokeeseen.

Rästikokeeseen ilmoittaudutaan Wilmassa ja ilmoittautuminen on sitova. Ilmoittautumisen voi perua kuitenkin lääkärin tai terveydenhoitajan antamalla todistuksella. Myös rehtori voi antaa

luvan ilmoittautumisen perumiseen, jos syy on painava. Aiheen poissaolo rästikokeesta tuottaa hylätyn arvosanan ja johtaa koko opintojakson uusimiseen.

Rästikokeessa suoritetaan pääsääntöisesti hylättyjä kokeita. Muiden kokeiden suorittamisesta tulee sopia opettajan kanssa.

Rästikokeiden arviointiin varataan viikko aikaa, minkä jälkeen opiskelijan näkee kokeen tuloksen.

14. Hyväksytyt opintojakson uusiminen

Opiskelijalla on oikeus suorittaa hyväksytty opintojakso uudelleen kerran. Suorittamistapa vaihtelee oppiaineittain ja opintojakoittain: osassa hyväksytyt opintojakson suorittaminen on mahdollista ainoastaan osallistumalla opetukseen, osassa sallitaan myös itsenäinen opiskelu. Jos harkitset itsenäistä opiskelua, ota yhteys aineen opettajaan. Etusija opetukseen on opintojakson ensimmäistä kertaa suorittavilla. Parempi arvosana jää voimaan.

Hyväksytyt opintojakson arvosanaa voi yrittää korottaa myös korotuskokeessa. Tämä järjestetään kerran lukuvuodessa ja tällöin voi osallistua yhden opintojakson kokeeseen. Korotuskokeessa ei voi korottaa kuvataiteen, liikunnan, musiikin eikä tietotekniikan opintojaksoja, eikä opintojaksoja, joista on annettu S-merkintä. Arvosanaa voi yrittää korottaa vain kerran riippumatta siitä, onnistuiko korotus vai ei.

Korotuskokeeseen ilmoittaudutaan Wilmassa. Ilmoittautuminen on sitova. Ilmoittautumisen voi perua kuitenkin lääkärin tai terveydenhoitajan antamalla todistuksella. Erityisen painavasta syystä myös rehtori voi antaa luvan ilmoittautumisen perumiseen. Aiheen poissaolo korotuskokeesta vastaa osallistumista eli opiskelijalla ei ole enää oikeutta osallistua ko. opintojakson korotuskokeeseen.

15. Oppimäärän päättöarviointi

Kaikki yhteiset oppiaineet arvioidaan numeroarvosanoihin lukuun ottamatta opinto-ohjausta, liikuntaa ja sellaisia oppiaineita, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä sisältää vain yhden opintojakson. Nämä voidaan arvioida pelkästään suorituserkinnällä (S). Opiskelija ilmoittaa opettajalle, haluaako hän näistä numeroarvosanan vai

suoritusmerkinnän. Jos opiskelija ei pysty päättämään, kumman vaihtoehdon valitsee, hän voi vielä ennen päättötodistuksen saamista ilmoittaa lopullisen valintansa.

Kunkin oppiaineen valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opintojaksot arvioidaan myös numeroin, riippumatta siitä, annetaanko opintojaksosta tai oppiaineen oppimäärästä suoritusmerkintä vai käytetäänkö muuta arviointitapaa. Numeroarviointi tallennetaan sen varalta, että opiskelija haluaa numeroarvosanan päättötodistukseen. Lukiopintojen loppuvaiheessa opiskelija ilmoittaa erillisellä lomakkeella, haluaako hän oppiaineesta suoritusmerkinnän vai arvosanan. Tämän ilmoituksen jälkeen ei muutoksia enää tehdä.

Jos oppiaineen oppimäärä arvioidaan numeroarvosanoin, arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojaksojen arvosanojen aritmeettisena keskiarvosananana siten, että 0,5 pyöristetään ylöspäin. Mainituista opinnoista opiskelijalla saa olla hylättyjä arvosanoja enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja	Hylättyjen opintojen enimmäismäärä
2–5 op	0 op
6–11 op	2 op
12–17 op	4 op
18 op tai enemmän	6 op

Mikäli opiskelija osoittaa ylioppilaskokeiden yhteydessä järjestettävissä korotuskuulustelussa suurempaa kypsyttää ja oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvioinnista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, arvosanaa voidaan korottaa. Aineen päättöarvosanaa on mahdollista korottaa edellä mainitun lisäksi koulukohtaisten

valinnaisten opintojaksojen pohjalta saaduilla lisänäytoillä. Arvioinnista päättävät kyseisen oppiaineen opettajat.

16. Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Opinnoissa etenemistä tai päättöarviointia koskevan päätöksen uusimista on pyydetty kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.

Jos uusi arviointi tai ratkaisu, jolla pyyntö on hylätty, on ilmeisen virheellinen, aluehallintovirasto voi opiskelijan pyynnöstä velvoittaa opettajan toimittamaan uuden arvioinnin tai määrätä opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen muutettavaksi taikka määrätä, mikä arvosana opiskelijalle on annettava.

17. Etenemiseste

Oppiaineen opiskelussa syntyy etenemiseste, jos opiskelijalla on kyseisessä oppiaineessa sellainen määrä hylättyjä opintojakson arvosanoja 4, että se estää päättötodistuksen saannin. Etenemisteen muodostuessa päättöarvosanan kohdalla näkyy E-merkintä.

Etenemisesteestä huolimatta opiskelija voi jatkaa opintojaan oppiaineen seuraavilla opintojaksoilla, mutta kyseisiä opintojaksoja ei arvioida eikä merkitä opiskelijan suorituksiin ennen kuin etenemisesteen muodostavat arvosanat on korotettu.

18. Poissaolot

Lukiolain 30§ mukaan opiskelijan tulee osallistua opetukseen, ellei hänelle ole myönnetty siitä vapautusta.

Poissaolot jaetaan koulussamme neljään eri luokkaan:

Poissaolo luvalla	<p>Pätevän syyn nojalla opiskelija voi anoa poissaololupaa opettajalta (yksittäinen oppitunti), ryhmänohjaajalta (1-5 koulupäivää) tai rehtorilta (poissaolo yli viisi koulupäivää). Anomuksesta lomaa voidaan myöntää esimerkiksi lähiomaisten perhetapahtumiin, kilpailumatkoihin, valmennusleireihin tai perhematkan enintään viikoksi lukuvuodessa.</p> <p>Vapaata ei myönnetä päättöviikolle eikä esimerkiksi lomamatkoihin (poikkeus perhelomat), työssäkäyntiin, työhaastatteluihin, urheilu- tai soittoharjoituksiin eikä autokoulun tunteihin. Anomus tehdään Wilmassa. Luvan myöntäjä merkitsee poissaolon Wilmaan.</p>
--------------------------	---

Opiskeluun liittyvä poissaolot	Opintokäynteihin, koulun edustustehtäviin, koulun kansainvälisiin vierailuihin, juhlien harjoituksiin, koulutusalaesittelyihin ja ohjauskeskusteluihin liittyvät poissaolot ovat ns. hyväksytyjä poissaoloja. Tapahtumasta vastaava opettaja merkitsee poissaolon Wilmaan.
Sairauspoissaolot	Sairauspoissaolosta tulee ilmoittaa koululle etukäteen koulupäivän aamuna. Ilmoituksen tekee alaikäisen osalta huoltaja Wilman huoltajaliittymän tai sähköpostin (lyseo@iisalmi.fi) välityksellä. Täysi-ikäiset opiskelijat voivat ilmoittaa itse sairauspoissaolonsa Wilman kautta. Jos etukäteen ilmoittaminen ei ole mahdollista, poissaolon voi selvittää Wilman kautta takautuvasti. Tämä edellyttää, että opettaja on ennättänyt merkata opiskelijalle yleisen poissaolomerkinnän Wilmaan. Mikäli täysi-ikäisellä opiskelijalla on jaksossa sairauspoissaoloja enemmän kuin kolme, edellytetään ylittävistä poissaoloista kirjallinen selvitys varmentajan allekirjoituksella. Varmentajana voi toimia isä/äiti, kouluterveydenhoitaja tai muu terveydenhoitoalan ammattilainen. Selvitys osoitetaan ryhmänohjaajalle sekä niille opettajille, joiden tunneilta opiskelija on ollut poissa. Kaikkien poissaolojen tulee olla selvitettyinä ennen päättöviiikon alkua.
Ei-hyväksyttävät poissaolot	Muut kuin edellä mainitut poissaolot ovat ei-hyväksytyjä poissaoloja. Näistä edellytetään aina kirjallinen selvitys varmentajan allekirjoituksella. Ei-hyväksyttävät poissaolot voivat vaikuttaa arvosanaan alentavasti ja voivat johtaa opintojakson keskeytymiseen. Keskeyttämisestä päättää opettaja kuultuaan asiassa ensin opiskelijaa.

19. Myöhästyminen oppitunnilla

Kolme myöhästymiskertaa saman opintojakson oppitunneilta tuottaa yhden poissaolomerkinnän. Näihin ei lueta opiskelijasta riippumattomasta syystä tapahtuneita myöhästymisiä.

20. Tukiopetus

Tukiopetus on tarkoitettua opinnoissaan tilapäisesti jälkeen jääneille tai muutoin erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille. Tukiopetuksen tehtävänä on auttaa opiskelijaa menestymään opinnoissaan ja selviytymään oppimiseen liittyvissä vaikeuksissa. Tukiopetusta annetaan oppituntien ulkopuolella. Aloitteen tukiopetuksen antamisesta voi tehdä opiskelija, opettaja tai huoltaja.

Perhelomat eivät oikeuta tukiopetukseen puuttumatta jääneiden opintojen osalta.

21. Koulusta eroaminen

Jos opiskelija paikkakunnalta muuton tai jonkin muun syyn vuoksi harkitsee eroa lukioista, hänen on ehdottomasti keskusteltava asiasta opinto-ohjaajan kanssa. Eroamisesta tulee jättää rehtorille kirjallinen ilmoitus, jonka allekirjoittaa huoltaja tai täysi-ikäinen opiskelija itse.

Lukiosta eroavalle opiskelijalle annetaan todistus (erotodistus) lukiossa suoritetuista opinnoista.

Opiskelija, joka ei lukuvuoden koulutyön alkaessa ole saapunut maanantaihin 14.8.2023 mennessä lukioon eikä ole ilmoittanut pätevää syytä poissaoloonsa, katsotaan eronneeksi lukiosta. Lukiosta katsotaan eronneeksi myös opiskelija, joka pätevää syytä ilmoittamatta on poissa koulusta, jos on ilmeistä, ettei hänen tarkoituksenaan ole jatkaa koulunkäyntiä.

22. Vilppi

Osittaisenkin oppiaineeseen liittyvän työn teettäminen muilla tai sen kopiointi mistä tahansa lähteestä, esimerkiksi internetistä, on vilpillistä. Tekstien alkuperäisyyden selvittämiseen käytetään plagiointitunnistusjärjestelmää. Koko opintojakson suoritus voidaan hylätä tällaisen vilpin takia. Koevilpistä seuraa opintojakson arvostelematta jättäminen ja kokeen uusinta-oikeuden menettäminen. Opiskelijalle annetaan vilpistä ensin suullinen huomautus ja vilpin toistuessa kirjallinen varoitus. Jos vilpillinen toiminta edelleen jatkuu, opiskelija voidaan erottaa koulusta määräajaksi.

1. Koulupäivän aikataulu

Oppituntien alkamisajat näkyvät lukujärjestyspohjasta takakannesta. Torstaisin iltapäivän aikataulu voi poiketa ryhmänohjaustuokion takia muista päivistä. Ryhmänohjaustuokiot kuuluvat pakollisina jokaisen opiskelijan opinto-ohjelmaan.

2. Päätöviikko

Jokainen periodi päättyy päätöviikkoon, jonka kesto on seitsemän koulupäivää. Jokaiselle kurssitarjottimen palkille on varattu oma päätöpäivänsä. Opettaja kertoo opintojakson aikana sen päätöpäivän aikataulun ja sisällön. Päivä voi sisältää esimerkiksi kertaustunnin (75 min) ja kokeen (4 h). Jos koetta ei ole, päätöpäivänä on opetusta tms. viisi tuntia.

Päätöviikon kokeet tehdään pääosin tietokoneella. Opiskelijan tulee valmistautua päätöpäivään asianmukaisin varustein ja välinein.

Jos opiskelija on sairas päätöpäivänä, poissaolosta tulee ilmoittaa koululle ennen kokeen alkua. Perusteeton poissaolo kokeesta tai tyhjän koesuorituksen jättäminen tuottaa hylätyn arvosanan, mikäli opiskelijan muu näyttö (esim. työt tai tuntiosaaminen) ei muuta osoita.

3. Kannettava tietokone opiskeluvälineenä

Opiskelijat saavat koululta käyttöönsä opintojen ajaksi kannettavan tietokoneen. Laitteen käytöstä on laadittu pelisäännöt, jonka opiskelija ja huoltaja allekirjoittavat.

Jos opiskelija ei halua ottaa vastaa koulun tarjoamaa laitetta, hänen tulee hankkia oma tietokone. Tämä voi olla tavallinen läppäri tai miniläppäri. Lisätietoja laitevaatimuksista voi katsoa ylioppilaslautakunnan sivulta. Lisätietoa saa myös ATK-opettajalta.

Lyseon pohjakerroksessa sekä ruokalan edustalla on tavaroiden lyhytaikaista säilyttämistä varten riippulukolokerikkoja, joihin voi jättää tietokoneen ja muut arvoesineet ruokailun ajaksi (lokero lukitaan omalla riippulukolla käytön ajaksi).

4. Oppimateriaalit

Opiskelija saa lyseossa käyttöönsä maksuttomat

oppimateriaalit. Oppikirjat ovat joko digikirjoja tai lainattavia oppikirjoja. Lainakirjat saadaan periodin ajaksi käyttöön kaupungin kirjastosta tai koululta.

Jos lainaan otettu kirja häviää tai vaurioituu, opiskelija hankkii tilalle ehjän kirjan tai korvaa kirjan hankinta-arvon.

5. Ruokailu

Lounastunti on klo 10.45–11.45. Mahdollisesti muutokset ruokailuajoissa ilmoitetaan Wilman työjärjestyksessä. Ruokailussa noudatettavat hyvät tavat lisäävät viihtyvyyttä. Päälyysvaatteet ja päähine jätetään naulakkoon ruokailun ajaksi.

6. Kotisivu ja verkkolehti

Lyseon kotisivuilta www.iisalmi.fi/lyseo löydät tärkeitä koulun, opiskeluun ja ylioppilaskirjoitukseen liittyviä tietoja. Siellä on palautetointo, jonka kautta on mahdollista antaa palautetta koulun liittyvistä asioista, myös nimettömästi. Kotisivuilta löytyy linkki lyseon verkkolehteen Linkkiin.

7. Wilma

Wilma on lyseon hallinto-ohjelmaan integroitu [www-liittymä](http://www.liittymä), jonka kautta voi nähdä oman työjärjestyksen ja suoritustiedot. Myös opinto-ohjelman muuttaminen, ylioppilaskirjoituksiin ilmoittautuminen ja kyselyihin vastaaminen tapahtuvat kätevästi sen avulla. Opiskelijat saavat oman käyttäjätunnuksen ja salasanan opintojensa alussa.

Wilman huoltajaliittymän avulla huoltajat voivat seurata nuoren opintosuorituksia, seurata ja ilmoittaa poissaoloista, lähettää viestejä opettajille, lukea koulun tiedotteita ja opettajien, opinto-ohjaajan tai rehtorin lähettämiä viestejä.

Huoltajaliittymä sulkeutuu automaattisesti opiskelijan täyttyessä 18 vuotta. Jos opiskelija haluaa kuitenkin pitää huoltajaliittymänsä aktiivisena, hänen tulee laittaa Wilmassa merkintä lomakkeeseen *Henkilötiedot*.

Wilman osoite on <https://iisalmi.inschool.fi>. Sivuille pääsee myös lyseon kotisivujen kautta.

8. Kansainvälinen toiminta

Kansainvälisyys näkyy lyseon arjessa monella tavalla. Kansainvälisen toiminnan näkyvimpiä muotoja ovat vaihto-opiskelijatoiminta, vaihto-opettajatoiminta, opintovierailut ulkomaille sekä ulkomaisten koulujen kanssa toteutettavat projektit.

9. Piha-alue ja pysäköinti

Lyseon piha-alueeseen kuuluvat sisäpiha, opettajien pysäköintialue sekä pääoven edusta. Luma-keskuksessa piha-alueeseen kuuluvat rakennuksen ja pyörätien välinen alue (mm. ulkoauditorio), sisäpiha, takapihan kivetty alue sekä pysäköintialueet.

Polkupyörät säilytetään lyseon sisäpihan tai Luma-keskuksen ruokalan päädyn pyörätelneissä. Pyörien jättäminen jalkakäytävälle on kielletty. Kunnossapitoviranomaisilla on lupa poistaa väriin paikkoihin jätetyt polkupyörät.

Autot ja muut moottoriajoneuvot jätetään kadunvarteen. Pihojen pysäköintialueet on tarkoitettu henkilökunnan ajoneuvoille.

10. Koulutapaturmat

Tapaturman satuttua annetaan opiskelijalle ensiapu koulussa ja tarvittaessa hänet lähetetään terveyskeskuslääkärin vastaanotolle tai sairaalan poliklinikalle. Lyseon opiskelijoilla on lakisääteinen tapaturmavakuutus. Vakuutus koskee työsuunnitelman mukaista toimintaa: opetusta koulun tiloissa, tutustumiskäyntejä, retkiä ja leirikouluja. Vakuutus ei ole voimassa, jos opiskelija esim. vapaatunnilla poistuu koulun alueelta. Vakuutus-turva on voimassa kuitenkin koulun eri toimipisteiden välillä tapahtuvien siirtymisten aikana (esimerkiksi liikuntapaikoille kuljettaessa).

Tapaturmatilanteen jälkeen toimitaan seuraavasti:

- Opettaja tekee tapaturmasta selvityksen.
- Opiskelija täyttää tapaturmailmoituksen sähköisesti Wilmassa tai lomakkeella kansliassa. Huoltaja allekirjoittaa alaikäisen opiskelijan tapaturmailmoituksen.
- Koulusihteeri toimittaa tapaturmailmoituksen vakuutusyhtiöön.

11. Hakemukset ja ilmoitukset

poissaolo koulusta hakemuksesta	Haetaan Wilmassa (Hakemukset ja päätökset -välilehti)
opintojakso itsenäisesti opiskellen	Haetaan Wilmassa (Hakemukset ja päätökset -välilehti)
kahden samalla palkilla olevan opintojakson samanaikainen suorittaminen	Haetaan Wilmassa (Hakemukset ja päätökset -välilehti)
opinto-ohjelman muuttaminen nelivuotiseksi	Ota yhteys opinto-ohjaajaan.
vaihto-opiskelu ulkomailla	Ota yhteys opinto-ohjaajaan.
muutos yhteystiedoissa	Päivitä yhteystiedot Wilmassa (lomake Henkilötiedot).
muutos huoltajatiedoissa	Päivitä huoltajatiedot Wilmassa (lomake Henkilötiedot).
muutos huoltajien yhteystiedoissa	Päivitä yhteystiedot Wilmassa (lomake Henkilötiedot).
muutos uskontokunnassa	Toimita kirkosta eroamisesta tai kirkkoon liittymisestä todistus kansliaan.
koulumatkatuki	Täytä hakemus Kelan verkkosivuilla.
opintotukihakemus	Täytä hakemus Kelan verkkosivuilla.
tapaturmailmoitus	Ota yhteys koulun kansliaan.

12. Tupakointi ja päihteet

Tupakkalaki kieltää tupakkatuotteiden (tupakka,

sähkötupakka ja nuuska) käytön koulussa ja koulualueella. Lyseon koulualueeseen kuuluvat lyseo-ota ja Luma-keskusta ympäröivät jalkakäytävät,

sisäpihat, pysäköintialueet, lyseon ja Luma-keskuksen välinen kulkuväylä sekä lyseolta kirkon luo johtava kulkuväylä. Myös koulun ulkopuolella järjestettävien oppituntien sekä opintokäyntien aikana on tupakointi ja nuuskan käyttö kielletty.

Tupakkalain 11§ mukaan tupakkatuotteiden hallussapito on kielletty alle 18-vuotiaalta.

Minkään päihteiden käyttöä ei hyväksytä oppilaitoksessa eikä oppilaitoksen järjestämissä

tilaisuuksissa. Päihteillä tarkoitetaan alkoholia, huumeita ja päihtymistarkoituksessa käytettyjä lääkkeitä.

13. Opiskelijan ohjentaaminen

Opiskelijaa voidaan ohjenta, jos hän ei nouda koulun järjestysääntöjä tai toimii koulun henkilökunnan antamien ohjeiden vastaisesti. Menettelyt on kerrottu koulun järjestysäännöissä (s. 73).

OHJAUS JA TUKIPALVELUT

1. Opintojen ohjaus

Opinto-ohjauksen tehtävänä on auttaa ja tukea opiskelijaa lukio-opinnoissa ja antaa opiskelijalle tarvittavia valmiuksia hakeutua jatko-opintoihin. Opiskelija saa henkilökohtaista ja pienryhmäohjausta kaikissa lukio-opiskeluun, jatko-opintoihin, tulevaisuuteen ja elämäntilanteeseen liittyvissä kysymyksissä. Opinto-ohjaus auttaa myös erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita opintoihin liittyvissä käytännön opiskelutilanteissa. lisälmen lyseon ohjaustoiminta muodostaa koko lukiokoulutuksen ajan kestävän jatkumon ja siihen osallistuu koko opettaja- ja ohjaushenkilöstö.

Lukio tutuksi (LUT) -opintojakso on osa opintojen ohjausta heti opintojen alussa. Opintojaksolla käsitellään lukio-opintojen kannalta keskeisiä asioita, mm. tutustutaan omaan ohjausryhmään, keskustellaan henkilökohtaisesti ryhmäohjaajan kanssa ja muodostetaan kokonaisnäkemys luki-ossa opiskelusta.

Rehtori tiedottaa opiskelijoille säännöistä ja määräyksistä, jotka ohjaavat lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suorittamista. Lisäksi rehtori ohjaa opiskelijoita ylioppilaskirjoi-utuksiin liittyvissä käytännön asioissa.

Aineenopettajan tehtävänä on ohjata opiskelijaa opettamansa oppiaineen opiskelussa sekä auttaa tätä kehittämään ja oppimaan oppimisen taitoja ja valmiuksia. Opiskelija voi sopia aineenopettajan kanssa tukio- petuksesta tarvittaessa. Lomamatkoista johtuvat poissaolot eivät kuitenkaan oi-keuta tukio- petukseen.

Ryhmänohjaaja on oman ryhmänsä lähiohjaaja, joka seuraa opintojen etenemistä ja ohjaa

opiskelijan tarvittaessa ohjaus- ja tukipalveluihin.

2. Jatko-opintoihin ohjaus

Opinto-ohjaajat tiedottavat lukion jälkeisistä opiskelumahdollisuuksista ja järjestävät korkea-asteen oppilaitosten esittelytunteja ja tutustumiskäyntejä (Hakijan päivä). He pitävät opinto-ohjausopintoihin liittyviä ohjaustunteja sekä antavat henkilökohtaista ohjausta kaikissa jatko-opintoihin ja ammatinvalintaan liittyvissä asioissa. Lisäksi he ohjaavat ja auttavat opiskelijaa korkea-asteen yhteishaun toteuttamisessa.

Opinto-ohjausopintoihin sisältyy toisen opintovuoden opiskelijoille pakollinen ylioppilastutkintoon ja jatko-opintoihin liittyvä ohjauskeskustelu. 2.-4. opintovuoden opiskelijoiden toivotaan hakeutuvan omasta aloitteestaan henkilökohtaiseen ohjaukseen. Ohjauskeskustelupyynnön voi tehdä Wilman lomakkeen kautta tai tavoittelemalla opinto-ohjaajia suoraan Wilman kautta tai käymällä henkilökohtaisesti heidän luonaan.

3. Opiskeluhoolto

Opiskeluhoollon tavoitteena on opiskelijan kaikinpuolinen hyvinvointi ja tasapainoinen kehitys. Lyseon opiskeluhoolto tukee opiskelijoiden koulunkäyntiä, oppimista ja kouluviihtyvyyttä, sekä huolehtii opiskelijoiden oikeusturvasta. Opiskeluhoollon lähtökohdana on luottamuksellisuus ja yksilön kunnioittaminen.

Lyseon opiskeluhoolto jaetaan kahteen oluttuuteen: yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon. Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimenpiteitä, joilla lyseossa edistetään opiskelijoiden

oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa toteuttavat koko oppilaitoksen henkilöstö.

Lyseon yksilökohtainen opiskeluhuolto sisältää yksittäiselle opiskelijalle annettavia koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, psykologi- ja kuraattoripalveluja, monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa sekä sosiaali- ja terveyspalveluja. Lyseon opiskeluhuoltoa toteutetaan laadittujen opiskeluhuollon toimintamallien mukaisesti. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon lähtökohdana on varhainen puuttuminen.

Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa. Kuitenkin opiskelijan omat huomiot ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevilla toimenpiteillä ja ratkaisuissa. Huoltaja ei voi kieltää opiskelijaa saamasta opiskeluhuollon palveluja. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013).

4. Kouluterveydenhoito

Kouluterveydenhoitajan vastaanottotila on Lumakeskuksen tornissa 2. kerroksessa. Kouluterveydenhoitaja on tavattavissa 2-3 päivänä viikossa. Ajat ilmoitetaan info-TV:ssä ja Wilman tiedotteessa. Kouluterveydenhoitaja huolehtii terveystarkastuksista. Hänen puoleensa voit kääntyä myös, mikäli sairastut koulupäivän aikana. Kouluterveydenhoitajalta saat lisäksi tietoa mm. psykologipalveluista.

Koulun lääkärinä toimii terveyskeskuksen lääkäri. Ajan koululääkärille voit tilata terveydenhoitajan kautta.

5. Psykologi- ja kuraattoripalvelut

Psykologille voi hakeutua esim. mielialapulmien, ahdistuneisuuden, uupumuksen, stressin, jännittämisen, erilaisten pelkojen, syömishäiriöiden, traumaattisten tapahtumien ja kriisien sekä oppimisvaikeuksien, keskittymisen ja tarkkaavaisuuden pulmien (psykologiset tutkimukset) vuoksi. Psykologin vastaanottoajat ja -paikka ilmoitetaan lukukauden alussa.

Kuraattorille voi hakeutua opiskeluun ja koulun käymiseen liittyvissä asioissa (motivaatio hukassa, kiusaaminen ja poissaolot), kotiin ja muihin

ihmissuhteisiin liittyvissä asioissa (hankala kotitalanne, hankaluudet jaksamisen ongelmia, yksinäisyyttä, hankaluudet ihmissuhteissa, elämänhallintaongelmat, raha- ja asuntohuolet) sekä vapaa-aikaa ja harrastuksiin liittyvissä huolissa.

Kuraattorin vastaanottoajat ilmoitetaan lukukauden alussa. Tarvittaessa ajan voi varata Wilman kautta, soittamalla tai tekstiviestillä.

6. Erityisopettajan palvelut

Erityisopetuksen tavoitteena on tukea opiskelijaa oppimiseen liittyvissä vaikeuksissa (esim. kielelliset vaikeudet, kuten lukemisen ja kirjoittamisen vaikeus eli lukivaikeus). Kielelliset vaikeudet voivat näkyä esim. lukemisen hitautena, virheellisytenä, luetun ymmärtämisen vaikeutena, kirjoitusvirheinä, lauserakenteen vaikeuksina, kieliopin hahmottamisen vaikeutena. Vieraiden kielten opiskelua voivat vaikeuttaa samojen ongelmien lisäksi sanojen ja kielioppirakenteiden muistamisen vaikeus harjoittelusta huolimatta. Kaikki ensimmäisen opintovuoden opiskelijat testataan opintojen alussa ns. lukiseulalla. Mikäli tarvetta ilmenee, opiskelija ohjataan jatkoselvityksiin.

Erityisopettaja työskentelee lyseolla koko lukuvuoden ajan ja hänet tavoittaa lyseon 1. krs:n työtiloista. Vastaanottoajat ilmoitetaan lukuvuoden alussa.

7. Opiskelukustannukset ja opintotuki

Oppivelvollisuuden laajennuttua opiskelu lyseossa on maksutonta. Maksuttomuus ei koske esim. vanhojen tansseihin liittyviä kustannuksia, opintomatkoja eikä muita erityistilaisuuksia.

Opiskelija voi saada opintorahaa seuraavasta lukukaudesta lukien, jona hän täyttää 17 vuotta. Opintorahaa on mahdollista saada myös alle 17-vuotiaana, jos vanhempi hakee lapsilisän lakkautusta. Vanhempien luona asuessa, vanhempien tulot voivat pienentää opintorahan määrää tai estää sen saamisen. Opintorahaa haetaan kolmeksi lukuvuodeksi kerrallaan. Neljänneksi opintovuodeksi opintorahaa voi hakea erikseen, jos opinnot jatkuvat päätoimisina. Yksittäisen lukukauden osalta edellytetään, että opiskelija osallistuu vähintään 10 opintojaksoon tai kahteen ylioppilastutkintoon kuuluvaan kokeeseen. Koulu ilmoittaa Kelalle, mikäli edellä mainitut ehdot eivät täyty.

Opintotukea haetaan verkkohakemuksella, www.kela.fi/opintotuki-nain-haet. Jos et voi täyttää verkkohakemusta, voit hakea opintotukea OT1-lomakkeella. Lomakkeita saat osoitteesta www.kela.fi/lomakkeet#Opiskelijat/Opintotuki tai koulun kansliasta.

8. Koulumatkatuki

Koulumatkatuki korvaa päivittäisten koulumatkojen kustannuksia. Voit saada koulumatkatukea, jos koulumatkasi on vähintään 7 kilometriä yhteen suuntaan. Tukea myönnetään ensisijaisesti julkisella liikenteellä matkustamiseen. Jos et voi käyttää julkista liikennettä, voit saada tukea itse järjestettyyn kulkutapaan, esimerkiksi omalla autolla kulkemiseen.

Koulumatkatuesta löytyy ajantasainen tieto sivulla <https://www.kela.fi/koulumatkatuki>.

9. Opiskelija-asunnot ja asumistuki

Lyseon opiskelija voi hakea Kiinteistö Oy Petterinkulman opiskelija-asuntoja. Asunnot ovat solu-asuntoja (huone/opiskelija, keittiö ja sosiaalitytöt ovat yhteiset). Asuntoihin on jatkuva haku ja valinta.

Lisätietoja puh. 020 743 9126 tai www.petterinkulma.fi.

Itsenäisesti asuva opiskelija voi hakea asumistukea. Myös alle 17-vuotiaalla itsenäisesti asuvalla opiskelijalla on oikeus saada asumistukea vanhempien tuloista riippuen.

OPISKELIJAKUNNAN HALLITUS

Opiskelijakunnan muodostavat lyseon opiskelijat. Opiskelijakuntaa edustaa hallitus, johon valitaan kaksi jäsentä jokaisesta ohjausryhmästä. Hallitus valitaan kalenterivuodeksi kerrallaan.

Opiskelijakunnan hallituksen tehtävänä on järjestää opiskelijoiden yhteistoimintaa ja vapaata harrastustoimintaa, tehdä ehdotuksia ja antaa lausuntoja lyseon järjestysäännöistä sekä muistakin lyseon toimintaa koskevista asioista.

OPISKELUOHJEITA

Lukiossa käsitellään laajoja asiakokonaisuuksia. Oppiaineiden opintojaksot ovat tiiviitä ja niillä edetään nopeasti. Kotitehtäviä on aiempaa enemmän ja koealueet ovat laajoja. Myös itsenäisen työn määrä kasvaa.

Lukio-opiskelu voi tuntua ajoittain raskaalta. Pysyisit ehkä parempana, jos aika riittäisi ja jaksaisit enemmän. Jaksamista ja osaamista voit parantaa noudattamalla seuraavia ohjeita.

Hyödy oppitunneista: kuuntele, tee muistiinpanoja, osallistu.

Kehitä itsellesi sopivin opiskelumenetelmä: Pyri ymmärtämään lukemasi. Kotitehtävien päivittäinen tekeminen ja opitun säännöllinen

kertaaminen edistävät opitun säilymistä pitkäketoisissa muistissa.

Suunnittele ajankäyttösi: silloin sinun on helpompaa jakaa aikasi läksyjen, kokeisiin valmistautumisen, harrastusten ja muun toiminnan kesken.

Ole ajoissa oppitunneilla ja osallistu opetukseen.

Pyydä tukiovetusta tarvittaessa.

Huolehdi terveydestäsi. Fyysinen kunto luo terveytesi ja opiskelusi perustan.

Kysy neuvoa. Ota epäselvyyksien tai vaikeuksien ilmetessä yhteys opettajaan, opinto-ohjaajaan, ryhmänohjaajaan tai rehtoriin. He auttavat ja opastavat sinua mielellään.

KENELTÄ KYSYN NEUVOA?

	rehtori	opinto-ohjaaja	ryhmäohjaaja	aineenopettaja	koulusihteeri	terveydenhoitaja	erityisopettaja	koulukuraattori	MAHIS-opinto-ohjaaja
opinto-ohjelman muutokset	1	2							
luokattoman lukion suoritusohjeet	2	1	1						
muiden oppilaitosten opintojaksot	1								1
itsenäinen opiskelu	2	2	1						
verkkokurssit	1								
kahden opintojakson samanaikainen suoritus	1	1	1						
oppiaineen suoritus ehdot	2		1						
opintojakson uusiminen	2	2	1	1					
rästikokeet	2	1	1	2					
virheet todistuksissa			1	1	2				
opintojakson keskeyttäminen	1		2						
liiat poissaolot	1					1		1	
opintojaksojen arviointi	2	2	1						
oppiaineen päättöarviointi	1	1	1	1	1				
lupa poissaoloon koulusta	1		1	1					
vaihto-opiskelijaksi hakeutuminen	1				2				
koulusta eroaminen	2	1	2		2				
yo-tutkinnon yleisohjeet	1	2							
yo-kokeeseen ilmoittautuminen	2	1							
yo-kokeen alustavat tulokset				1					
yo-kokeen oikaisuvaatimus	1	2							
abien suulliset kuulustelut	2			1					
opinto- ja koulumatkatuki					1				
opinto- ja ammatinvalinnanohjaus	1								1
opiskelija-asunnot					1			1	
opiskeluvaikeudet (lukuvaikeus tms.)	1	2	2		2	1	2		
henkilökohtaiset ongelmat	2	1	2			1	1	1	
terveysongelmat						1		2	
koulutapaturmailmoitus				2	1				

1 = ensisijainen tietolähde, 2 = toissijainen tietolähde

LUKION SANASTO

PERIODI / JAKSO

Lyseon lukuvuosi on jaettu viiteen periodiin (jaksoon). Kussakin periodissa opiskelijalla on vain niiden aineiden opintojaksoja, jotka hän on valinnut.

PERIODI-/ JAKSOARVIINTI

Periodissa opiskeltujen opintojen arviointi on nähtävissä Wilmassa 1–2 viikon kuluttua periodin päättymisestä.

PÄÄTTÖVIIKKO

Jaksossa opiskeltujen aineiden kokeita tai muita päättötehtäviä suoritetaan periodin loppuun sijoitetulla päättöviikolla.

KOROTUSKOE

Korotuskokeessa voi korottaa hyväksytysti suoritettua opintojakson arvosanaa. Korotuskoe järjestetään kerran lukuvuodessa ja tällöin saa tehdä enintään yhden opintojakson kokeen.

OPINTOJAKSO / KURSSI

Lukion oppiaineet on jaettu opintojaksoihin. Opintojaksojen laajuus vaihtelee 1–6 opintopisteeseen. Opintojaksoihin voi kuulua myös itsenäistä työskentelyä tai se voidaan suorittaa täysin itsenäisesti (opetukseen osallistumatta).

OPINTOPISTE

Moduulien ja opintojaksojen laajuus ilmaistaan opintopisteinä. Yksi opintopiste sisältää opetusta 855 minuuttia (= 19 x 45 min). Lukion oppimäärä sisältää vähintään 150 opintopistettä.

MODUULI

Opintojakso voi sisältää moduuleja yhdestä tai useammasta oppiaineesta ja näitä moduuleja voi olla yksi tai useampi. Moduulien laajuus vaihtelee 1–3 opintopisteeseen.

OPINTOTARJOTIN

Kaikki koulussa lukuvuoden aikana opettavat opintojaksot käyvät ilmi opintotarjottimesta. Opintotarjottimelta opiskelija valitsee ne opintojaksot, jotka hän aikoo lukuvuoden aikana suorittaa opetukseen osallistuen.

LUKION OPPIMÄÄRÄ

Lukion oppimäärä on suoritettu, kun opiskelija on koulun antamien suoritusohjeiden mukaisesti suorittanut vähintään 150 opintopistettä.

LUOKATTOMUUS

Luokattomassa lukiossa ei ole kiinteitä opetusryhmiä, vaan ne vaihtuvat jaksoittain opiskelijan valintojen mukaan.

OHJAUSRYHMÄ

Opiskelijat jaetaan vuosikursseittain ohjausryhmiin. Ohjausryhmä kokoontuu yhteen ryhmänohjaustuokioissa. Lyseossa ohjausryhmät nimetään aloitusvuoden mukaan.

OPETUSSUUNNITELMA

Valtakunnallisesti hyväksytyjen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta kukin lukio laatii oman opetussuunnitelmansa. Opetussuunnitelmassa määritellään opettavat opintojaksot. Opetussuunnitelma antaa suunnan myös koulun muulle toiminnalle.

HOPS

Jokainen lukiolainen laatii itselleen oman henkilökohtaisen opintosuunnitelman lukioajaksi. Suunnitelmaa päivitetään opintojen aikana.

OPPIMÄÄRÄ

Opiskelijan oppimäärä koostuu siitä määrästä pakollisista ja valinnaisista opinnoista, jotka opiskelija on lukiossa suorittanut. Koulukohtaisista opinnoista siihen lasketaan ainoastaan hyväksytysti suoritettuja opintojaksot. Myös itsenäisesti opiskellut opintojaksot tulee suorittaa hyväksytysti, jotta ne voidaan lukea oppimäärään.

PALKKI

Opintotarjottimen vaakarivit muodostavat palkkeja, joita lyseossa on 7–8. Samalla palkilla olevat opintojaksot opetetaan samaan aikaan, eri luokissa. Opetusaika selviää tuntikaaviosta.

PÄÄTTÖTODISTUS

Päätötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut kaikki opiskeluohjelmaansa kuuluvat opintojaksot koulun antamien suoritusohjeiden mukaan.

PÄÄTTÖARVOSANA

Kunkin oppiaineen päättöarvosana muodostuu valtakunnallisten pakollisten ja valinnaisien suoritettujen opintojaksojen arvosanojen keskiarvon mukaan. Päättöarvosanaa voi yrittää korottaa kerran suullisissa kuulusteluissa ennen ylioppilaskirjoituksia tai niiden jälkeen.

RYHMÄNOHJAAJA

Opettaja, joka toimii oman ohjausryhmänsä lähiohjaajana.

RYHMÄNOHJAUSTUOKIO

Ohjausryhmä kokoontuu aika ajoin ryhmänohjaustuokioihin ryhmänohjaajansa johdolla. Kokoontumisajat on merkitty työjärjestykseen. Opiskelijoilla on läsnäolovelvollisuus ro-tuokioissa.

RÄSTIKOE

Lyseossa järjestetään lukuvuodessa viisi rästikoetilaisuutta, joissa on mahdollista korottaa hylättyä arvosanaa (4 tai H-merkintä) sekä suorittaa itsenäisesti opiskeltujen opintojaksojen kokeita ja muita puuttuvia kokeita. Jos opiskelija on sairauden tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi poissa päättöviikon kokeesta, hän voi suorittaa kokeen rästikoepäivänä. Tästä menettelystä opiskelijan on sovittava erikseen aineenopettajan kanssa.

TEHOPREPPAUS

Ylioppilaskokeiden edellä järjestetään opiskelijoiden kysynnän mukaan tehopreppauksia, joiden kesto on kolme tuntia. Tehopreppauksissa

kerrataan tärkeitä oppiaineiden sisältöjä. Opiskelijat ilmoittautuvat preppauksiin Wilman kautta.

TENTTI

Ylioppilaskirjoituksien jälkeen opiskelijan pyynnöstä toteutettava suullinen kuulustelu, jossa kokelas voi yrittää korottaa oppiaineen päättöarvosanaa. Tentti voi sisältää kirjallisen osion.

TUNTIKAAVIO

Tuntikaavio kertoo, milloin mikäkin oppitunti pidetään. Sijoittamalla palkeittain valitsemansa oppiaineiden opintojaksot tuntikaavioon syntyy opiskelijan viikoittainen lukujärjestys.

YLIOPPILASTUTKINTO

Lukion päättötutkinto, johon osallistuu suurin osa lukion päättävistä.

WILMA

Lyseon hallinto-ohjelmaan integroitu www-liittymä, jonka kautta opiskelijat voivat nähdä omat työjärjestyksensä ja suoritustietonsa, ja tarvittaessa tulostaa ne. Myös opinto-ohjelman muuttaminen sekä tentteihin ja ylioppilaskokeisiin ilmoittautuminen tapahtuvat helpoimmin Wilman kautta. Wilmaan löytyy linkki koulun kotisivulta.

YLIOPPILASTUTKINNON YLEISOHJEET

1. Yleistä

Ylioppilastutkinto on lukion päättötutkinto.

Ylioppilaskokeet järjestetään kaksi kertaa vuodessa ylioppilastutkintolautakunnan määrääminä päivinä keväällä ja syksyllä. Tutkinto on suoritettava enintään kolmen peräkkäisen tutkintokerran aikana. Koko tutkinnon voi suorittaa myös yhdellä kerralla, paitsi jos tutkintoon kuuluu kaksi vierasta A-kieltä. Silloin kolmannen vuoden syksyllä kannattaa osallistua vahvemman A-kielen kokeeseen ja seuraavana keväänä toisen A-kielen kokeeseen. Tutkinnon suorittaminen alkaa, kun opiskelija ilmoittautuu ensimmäisen kerran tutkintoon.

2. Tutkinnon rakenne

Ylioppilastutkintoon on sisällytettävä viisi ylioppilaskoetta, joihin sisältyy äidinkiessä ja

kirjallisuudessa järjestettävä koe sekä kokelaan valinnan mukaan vähintään neljä koetta vähintään kolmesta eri ryhmästä, jotka ovat

- matematiikan koe,
- toisen kotimaisen kielen koe,
- vieraan kielen koe ja
- reaaliaineen koe.

Vähintään yksi tutkintoon vaadittavista kokeista tulee olla vaativamman tason koe. Ylioppilastutkintoa suorittavalta kokelaalta vaadittavaan viiden kokeen yhdistelmään voi kuulua vain yksi koe samassa oppiaineessa. Kokelas päättää itse, minä viidennen kokeen suorittaa, esimerkiksi toisen reaaliaineen kokeen tai vieraan kielen.

Lautakunnan ILMO-työkalulla (www.ilmoylioppilastutkinto.fi) voi kokeilla, millä aineyhdistelmillä

Ylioppilastutkinto on mahdollinen.

3. Äidinkielen koe

Äidinkielen kokeeseen kuuluu lukutaidon koe ja kirjoitustaidon koe. Kokeet järjestetään eri koepäivinä. Arvosana määräytyy näissä kokeissa saadun yhteispistemäärän perusteella. Jos kokelas jättää saapumatta jompaankumpaan äidinkielen kokeen koetilaisuuteen, katsotaan kokonaissuoritus keskeytyneeksi eikä kompensatio ole mahdollinen. Kokelaan on koetta uusiaessaan suoritettava kokeen molemmat osat uudelleen.

4. Kielten koe

Kielikoe mittaa kielitaidon eri osa-alueita: kuullun ymmärtämistä, luetun ymmärtämistä, kirjallisen tuottamisen taitoa sekä sanaston ja rakenteiden hallintaa.

Kokelas voi osallistua samalla kerralla enintään kahteen lyhyen kielen kokeeseen. Silloin hän voi käyttää kokeisiin yhteensä kahdeksan tuntia.

5. Matematiikan koe

Sekä pitkän että lyhyen matematiikan kokeessa on kaksi osaa: A-osa ja B-osa. A-osassa opiskelijalla on käytössä koejärjestelmän GNOME, KCalc ja SpeedCrunch -laskinohjelmat. A-osan palautettuaan kokelas saa B-osaan käyttöönsä kaikki koejärjestelmään sisältyvät ohjelmat.

6. Reaaliaineiden koe

Reaalikoepäiviä on kullakin tutkintokerralla kaksi. Yhtenä päivänä voi osallistua vain yhden reaaliaineen kokeeseen. Siten yhdellä tutkintokerralla voi suorittaa enintään kaksi reaaliaineen koetta. Tutkinnon hajauttamalla voi halutessaan osallistua usean reaaliaineen kokeeseen.

Opiskelija voi sisällyttää tutkintoonsa kahden eri reaaliaineen kokeen (mutta ei ue ja uo-koetta).

Eri oppiaineet jakautuvat koepäiville seuraavasti:

1./2. koepäivä	2./1. koepäivä
psykologia filosofia historia fysiikka biologia	ev.lut. uskonto ortodoksinen uskonto elämäkatsomustieto yhteiskuntaoppi kemia maantiede terveystieto

Yo-kokeen enimmäispistemäärä on 120 pistettä. Yo-tehtävien kokonaismäärä ja vastausten määrä ovat reaaliaineissa seuraava:

YO-KOKEET	Tehtävien määrä kokeessa	Vastausten määrä
FI, GE, PS, YH, UE, UO, ET, HI, TE	9	5
BI, FY, KE	11	7

7. Eritasoiset kokeet

Kokelas voi valita lukio-opintojensa laajuudesta riippumatta kahden eri vaikeustasoisen kokeen välillä matematiikassa, toisessa kotimaisessa kielissä ja yleisesti opetetuissa vieraisissa kielissä. Vähintään yhdessä pakollisessa kokeessa on suoritettava vaativampi koe.

Kokelas voi halutessaan suorittaa eri vaikeusasteen kokeita samassa aineessa. Nämä voidaan laskea suoritukseksi kuitenkin vain kerran (esim. lyhyt/pitkä matematiikka, lyhyt/pitkä englanti, ev. lut./ortodoksinen uskonto).

8. Osallistumisoikeus

Ylioppilastutkintoon osallistuminen edellyttää, että lukion oppimäärää suorittava on opiskellut lukion tuntijaon mukaiset pakolliset opintojaksot aineessa, jonka kokeeseen hän osallistuu. Jos vieraan kielen koe perustuu oppimäärään, jossa ei ole pakollisia opintojaksoja, lukion oppimäärää suorittava voi osallistua kokeeseen opiskeltuaan kolme opintojaksoa.

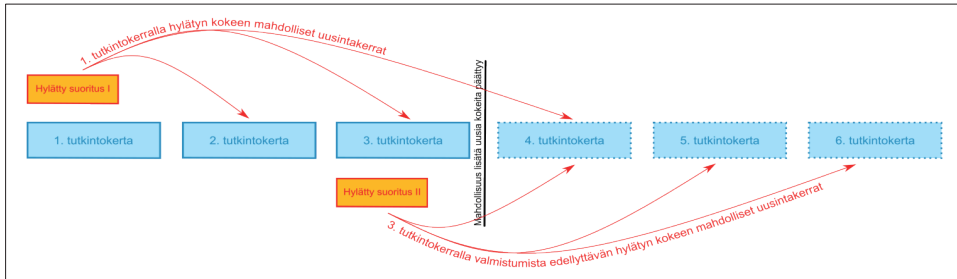
Henkilöllä on ammatillisen tutkinnon perusteella oikeus osallistua ylioppilastutkintoon ilman lisäopintoja, jos ammatillinen tutkinto on edellyttänyt vähintään kahden ja puolen vuoden opintoja. Jos kokelas on suorittanut kaksivuotisen ammatillisen perustutkinnon, joka perustuu perusopetuksen oppimäärään, häneltä vaaditaan, että hän on opiskellut vähintään kaksi pakollista opintojaksoa niissä oppiaineissa, joiden kokeisiin hän haluaa osallistua. Jos oppiaineessa ei ole kahta pakollista opintojaksoa, edellytetään vähintään kahden opintojakson opiskelua kyseessä olevassa oppiaineessa.

Rehtori voi evätä osallistumisen ylioppilastutkintoon tai siihen kuuluvaan kokeeseen, jos kokelas

ei täytä osallistumiselle säädettyjä edellytyksiä. Rehtorin tulee antaa osallistumisoikeuden epäamisestä perusteltu kirjallinen päätös. Lukion rehtorin päätökseen, jolla rehtori on evännyt osallistumisoikeuden ylioppilastutkintoon tai siihen kuuluvaan kokeeseen, saa kirjallisesti hakea

oikaisua aluehallintovirastolta. Aluehallintoviraston päätökseen asiassa haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

9. Hylätyn kokeen uusiminen

Hylätyn pakollisen kokeen voi uusia kolme kertaa ko. kokeen tutkintokertaa välittömästi seuraavan kolmen tutkintokerran aikana. Jos kokelas tulee toisen kerran hylätyksi jossakin valmistumisen edellyttämässä kokeessa kolmannella tutkintokerralla, tutkinnon suorittaminen voi ulottua kuuteen tutkintokertaan. Tutkinto katsotaan hylätyksi, jos kokelas ei ole suorittanut tutkintoa kolmen tutkintokerran, hylätyn kokeen uusimiseen käytettävien tutkintokertojen ja mahdollisten tutkinnon keskeytymisestä myönnettyjen jatkokausien mukaisessa ajassa. Tutkinnon suorittamisen voi tällöin aloittaa uudelleen. Kokelas voi sisällyttää hylättyyn tutkintoon sisällyneet hyväksytyt kokeet uuteen tutkintoon kolmen vuoden ajan aiemmin suoritettujen kokeiden hyväksymisestä. Pakollisen hylätyn kokeen uusinnan voi suorittaa eri tason kokeena kuin hylätty koe, edellyttäen että tutkintoon kuuluu jokin muu A-tason koe pakollisena. Hylätyn ylimääräisen kokeen voi uusia rajoituksetta ylioppilaaksi tulon jälkeen.

10. Hyväksytyt kokeen uusiminen

Hyväksytyt ylioppilaskokeen saa uusia rajoituksetta. Tämä muutos koskee kaikkia kokelaita riippumatta hyväksytyt kokeen suorittamisajankohdasta tai aiemmista uusimiskerroista.

Tutkinnon suorittanut kokelas voi uusia hylättyä koetta rajoituksetta. Tämä tarkoittaa sitä, että ylimääräistä hylättyä koetta ja pakollista kompensoitua hylättyä koetta voi uusia rajoituksetta ylioppilaaksi tulon jälkeen. Tämä muutos koskee kaikkia kokelaita riippumatta siitä, milloin he ovat päässeet ylioppilaaksi.

11. Tutkinnon täydentäminen

Hyväksytyt koetta saa korottaa rajoituksetta. Ylioppilastutkintotodistukseen merkitään paras suoritus ja muista hyväksytyistä suorituksista annetaan erillinen todistus. Ylioppilastutkintoa voi

tutkinnon suorittamisen jälkeen täydentää.

12. Ilmoittautuminen

Ilmoittautuminen tapahtuu kunakin tutkintokertana Wilman lomakkeella. Ilmoittautuminen on aina sitova. Koe, johon kokelas on ilmoittautunut, mutta johon hän ei ilman erityisen painavaa syytä ole saapunut, katsotaan hylätyksi. Lautakunta voi erityisen painavasta syystä mitätöidä kokelaan ilmoittautumisen hakemuksen perusteella. Ilmoittautumisen mitätöinti ei pidennä tutkinnon suorittamiselle säädettyä aikaa. Kevään 2024 kokeisiin tulee ilmoittautua viimeistään 17.11.2023, syksyn 2024 kokeisiin viimeistään 22.5.2024.

13. Koemaksut

Ylioppilastutkinnon suorittamiseksi edellytettävät

viisi koetta ovat maksuttomia oppivelvollisuutta suorittavalle opiskelijalle. Näiden osalta myös hylättyjen ylioppilaskokeiden uusiminen on maksutonta. Hyväksytysti suoritettujen kokeiden uusimisesta peritään sen sijaan 34 euroa/koe.

14. Koesuoritusta heikentävän syyn huomioon ottaminen ylioppilastutkinrossa

Koesuoritusta heikentävinä syinä otetaan huomioon sairaus tai vamma, erityisen vaikea elämäntilanne, lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus tai vieraskielisen kokelaan opetuskielen puutteellinen hallinta.

Ensisijainen tapa ottaa koesuoritusta heikentävä syy huomioon ylioppilastutkinrossa on myöntää erityisjärjestelyjä koetilanteeseen. Pistekorotusta käytetään vain poikkeustapauksissa, ja se on tarkoitettu vain heikoimmassa asemassa oleville. Pistekorotus kohdistuu jatkossa ainoastaan niihin kokeisiin, joiden arvosana ilman lisäpisteitä olisi hylätty. Pistekorotusta ei rajata yhteen kokeeseen, ja se on mahdollista saada riippumatta siitä, onko saanut kokeessa erityisjärjestelyjä.

Hakemus koesuoritusta heikentävän syyn ottamisesta huomioon ylioppilastutkinrossa tehdään kirjallisesti lautakunnalle. Hakemus tehdään viimeistään silloin, kun kokelas ilmoittautuu tutkintoon ensimmäisen kerran. Hakemuksen voi tehdä myös hajautetun tutkinnon ollessa kesken, jos tarve havaitaan tutkinnon aloittamisen jälkeen.

Ennen kuin kokelas ryhtyy hakemaan lautakunnalta erityisjärjestelyjä ja hankkimaan tarvittavia liitteitä, hänen on syytä keskustella tarvittavista erityisjärjestelyistä sekä niiden toteuttamisesta opinto-ohjaajan tai erityisopettajan kanssa.

Hakemus on toimitettava lautakuntaan viimeistään

- kevään tutkinnon osalta 30. marraskuuta
- syksyn tutkinnon osalta 30. huhtikuuta.

Myöhässä toimitetut tai puutteelliset hakemukset käsitellään, mutta erityisjärjestelyt pannaan toimeen aikaisintaan seuraavalla tutkintokerralla. Poikkeuksena ovat erityisjärjestelytarpeet, jotka ilmenevät äkillisesti yllä ilmoitettujen päivämäärien jälkeen.

Äkillinen sairaus

Jos äkillinen tai ennakoimaton tilanne vaikuttaa ylioppilastutkinrossa suorittamiseen, tulee kokelaan tai hänen huoltajansa välittömästi ottaa yhteyttä lukion rehtoriin.

Jos kokelaalla on hajautuskertoja tai uusimiskertoja jäljellä, tulee arvioida, onko kokelaan edun mukaista hakea ilmoittautumisen mitätöintiä esimerkiksi lääkärinlausunnon perusteella vai suorittaa koe erityisjärjestelyitä hyödyntäen. Rehtori voi päättää, että kokelas suorittaa kokeensa erillisessä tilassa tai että hänelle tarjotaan mahdollisuutta hyödyntää lepäämiseen tarkoitettua tilaa. Rehtori arvioi, onko järjestely kohtuullisesti toteutettavissa ja tarpeen kyseisessä äkillisessä ja ennakoimattomassa tilanteessa.

Rehtori päättää erityisjärjestelyistä vain sellaisissa äkillisissä ja ennakoimattomissa tilanteissa, joissa erityisjärjestelyitä koskevaa hakemusta ei ehditä tehdä Ylioppilastutkintolautakunnalle. Tällaisissa tilanteissa erityisjärjestely myönnetään vain yhdeksi koepäiväksi kerrallaan.

Sairaus ja vamma

Jotta sairaus tai vamma voidaan ylioppilastutkinrossa ottaa huomioon, tulee kokelaan tai hänen huoltajansa hankkia lääkärin lausunto sairaudesta tai vammasta sekä muut tilanteen selvittämiseen tarvittavat liitteet. Lääkärinlausunnosta tulee ilmetä diagnoosi, sairauden tai vamman vaikutukset kokeiden suorittamiseen ja lääkärin erikoisala, ja siinä tulee olla lääkärin allekirjoitus.

Sairauden tai vamman perusteella voidaan kokelaalle myöntää erityisjärjestelyjä ylioppilastutkinnon kokeiden suorittamista varten. Myös raskaudesta johtuvien tarpeiden perusteella voidaan myöntää erityisjärjestelyjä.

Ylioppilastutkintolautakunta luokittelee sairauden tai vamman vaikutuksen koesuoritukseen neliportaisella asteikolla: ei vaikutta, vaikuttaa jonkin verran, vaikuttaa merkittävästi ja vaikuttaa erittäin paljon. Luokittelu vaikuttaa sairauden tai vamman huomioon ottamiseen arvostelussa.

Lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus

Jotta lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus voidaan ylioppilastutkinrossa ottaa huomioon, tulee kokelaan hankkia asiaa koskeva lausunto. Lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeudesta ja

sen vaikeusasteesta antaa lausunnon asiaan pe-rehtynyt erityisopettaja, psykologi tai puhetera-peutti.

Lausuntoon tarvitaan myös vähintään kahden eri aineryhmän opettajan lausunnot kokelaan suoriu-tumisesta. Lautakunta suosittelee, että äidinkielen ja kirjallisuuden opettajan lisäksi lausuntonsa antaa kielenopettaja, reaaliaineen opettaja tai matematiikan opettaja sen mukaan, mitä aineita koskevia erityisjärjestelyjä kokelaalle haetaan.

Ylioppilastutkintolautakunta luokittelee lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeuden vaikutuksen koesuoritukseen neliportaisella asteikolla: ei vai-kuta, vaikuttaa jonkin verran, vaikuttaa merkittä-västi ja vaikuttaa erittäin paljon. Luokittelu vaikut-taa myönnettäviin erityisjärjestelyihin ja lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeuden huomioon ottamiseen arvostelussa

Lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeuden pe-rusteella voidaan kokelaalle myöntää erityisjär-jestelyjä ylioppilastutkinnon kokeiden suoritta-mista varten. Mikäli lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus vaikuttaa

- jonkin verran kokeen suorittamiseen, voidaan kokelaalle myöntää oikeus suurentaa kirjasinko-koa ja oikeus suurempaan näyttöön;
- merkittävästi kokeen suorittamiseen, voidaan kokelaalle myöntää edellisen lisäksi lisääaikaa kokeen suorittamiseen;
- erittäin paljon kokeen suorittamiseen, voidaan kokelaalle myöntää edellisen lisäksi oikeus erilli-seen pienryhmätilaan.

Erityisen vaikea elämäntilanne

Jotta erityisen vaikea elämäntilanne voidaan ot-taa ylioppilastutkinnossa huomioon, tulee koke-laan hankkia asiaa koskeva lausunto. Erityisen vai-kea elämäntilanne voi johtua esimerkiksi lä-hiomaisen vakavasta sairastumisesta tai kuole-masta, vaikeasta perhetilanteesta tai raskaasta oi-keudellisesta prosessista.

Lausunnon voi antaa kuraattori, psykologi, tervey-denhoitaja tai lääkäri. Erityisjärjestelyn saaminen ei edellytä lääketieteellistä diagnoosia, mutta täl-laista lausuntoa voidaan hyödyntää erityisjärjes-telyn tarpeen arvioinnissa.

Erityisen vaikeasta elämäntilanteesta kärsivälle kokelaalle voidaan myöntää erityisjärjestelyjä

ylioppilastutkinnon kokeiden suorittamista var-ten.

Ylioppilastutkintolautakunta luokittelee vaikean elämäntilanteen vaikutuksen koesuoritukseen neliportaisella asteikolla: ei vaikuta, vaikuttaa jon-kin verran, vaikuttaa merkittävästi ja vaikuttaa erittäin paljon. Luokittelu vaikuttaa erityisen vai-kean elämäntilanteen huomioon ottamiseen ar-vostelussa.

Vieraskielisen kokelaan opetuskielen puutteelli-sen hallinta

Vieraskieliselle kokelaalle, jolla on puutteita ope-tuskielen hallinnassa, voidaan hakemuksesta myöntää erityisjärjestelyä kaksi tuntia lisääaikaa muissa kuin vieraan kielen kokeissa. Erityisestä syystä vieraskielisyyteen rinnastettavana pide-tään sitä, että kokelaalla on puutteita tutkintokie-len hallinnassa.

15. Kompensaatio

Jos kokelas saa hylätyn yhdessä pakollisessa ko-keessa, hän voi saada kuitenkin ylioppilastutkinto-todistuksen kompensaation avulla. Hylätty arvo-sana (i) näkyy tällöin tutkintotodistuksessa. Koke-laan hyväksytyjen kokeiden arvosanoista saa kompensaatiopisteitä seuraavasti:

- laudatur **7** pistettä
- eximia **6** pistettä
- magna **5** pistettä
- cum laude **4** pistettä
- lubenter **3** pistettä
- approbatur **2** pistettä

Kokelaan pisteet lasketaan yhteen ja kompensaatioon tarvitaan pisteitä seuraavasti:

Arvo-sana	Tarvittavat kompensaatiopisteet	Suorittanut neljä muuta tutkintoon vaadittavaa koetta esim.
i	10	i ja ABB i ja AAAC

Jos kokelas on suorittanut enemmän kuin viisi ko-etta, hänelle otetaan kompensaatiopisteiden las-kemisessa huomioon tutkintoon vaadittavista ko-keista ne neljä koetta, jotka tuottavat korkeim-man kompensaatiopistesumman. Ylimääräisistä kokeista ei anneta kompensaatiopisteitä.

16. Oikaisupyynnön

Ylioppilastutkintolautakunnan päätökseen, jolla koesuoritus on arvosteltu, saa vaatia lautakunnalta oikaisua. Oikaisuvaatimuksen voi tehdä kokelas tai alle 18-vuotiaan kokelaan huoltaja. Tarvittaessa myös asiamies, jolle kokelas on antanut valtakirjan, voi tehdä oikaisuvaatimuksen. Valtakirja tai sen jäljennös on tällöin liitettävä oikaisuvaatimukseen. Kokelas, huoltaja tai asiamies tekee hakemuksen suoraan lautakunnan verkkopalvelussa tai toimittaa hakemuksen postitse tai muulla turvallisella tavalla lautakuntaan.

Oikaisuvaatimus on toimitettava lautakuntaan 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, kun kokelaalla (ja alle 18-vuotiaan kokelaan huoltajalla) on ollut tilaisuus saada tieto arvostelun tuloksesta ja nähdä arvosteltu koesuorituksensa. Maksu oikaisuvaatimuksesta/aine on 50 euroa. Maksu maksetaan hakemuksen jättämisen yhteydessä.

17. Yo-todistuksen saamisen ehdot

Ylioppilastutkintolautakunta antaa ylioppilastutkintotodistuksen kokelaille, jotka ovat hyväksytyt ylioppilaskokeissa kompensatio mukaan lukien ja jotka saavat lukion päättötodistuksen. Todistus annetaan sinä tutkintokertana, jolloin tutkintoon kuuluvat viisi koetta on hyväksytysti suoritettu.

Lukion päättötodistus ja siten myös ylioppilastutkintotodistus jäävät saamatta, mikäli opiskelijan opintopistemäärä on vajaa tai hänellä on jossain oppiaineissa liikaa hylätysti arvosteltuja opintojaksoja, vaikka hän olisikin läpäissyt ylioppilaskirjoitukset.

18. Tehopreppaus

Opiskelijalla on mahdollisuus valmentautua opiskelijoita varten osallistumalla haluamissaan oppiaineissa tehopreppauksiin. Kolme tuntia kestävässä preppauksessa kerrataan tärkeitä oppiaineiden sisältöjä opettajan ohjauksessa. Ilmoittautuminen preppauksiin tehdään Wilmassa.

JÄRJESTYSSÄÄNNÖT

Järjestyssäännöillä edistetään sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä koulu yhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

Järjestyssäännöt ovat voimassa työsuunnitelman mukaisessa toiminnassa koulupäivän aikana koulualueella, siirryttäessä oppitunnilta toiselle sekä kaikissa koulun järjestämissä tilaisuuksissa.

1. Käyttäydyn hyvien tapojen mukaisesti ja otan toiset huomioon

- Iisalmen lyseossa käyttäydytään yleisten hyvien tapojen mukaisesti. Lukiossa otetaan toiset huomioon, edistetään työ- ja opiskelurauhaa ja noudatetaan ohjeita.
- Ketään ei kiusata. Väkivaltaa ja häirintää ei hyväksytä ja niihin puututaan välittömästi. Kiusaamisesta, väkivallasta ja häirinnästä on ilmoitettava heti opettajalle tai rehtorille.
- Lyseossa pukeudutaan asiallisesti. Pukeutumisella ei tahallaan loukata toisia, eikä pukeutuminen saa olla hyvien tapojen vastaista.
- Oppitunneilla ja ruokailussa ei käytetä päähineitä eikä ulkovaatteita. Poikkeuksena sallitaan uskonnon vaatimat päähineet. Vaatetus ei saa

estää opiskelijan tunnistamista.

- Ruoat ja juomat nautitaan väli- ja ruokatu- neilla, mikäli opettajan kanssa ei ole toisin sovittu.
- Opetusta ja oppimista häiritsevä kuvaaminen oppitunneilla on kielletty. Toisten kuvaaminen ilman lupaa ei kuulu hyviin tapoihin. Koulun juh- lissa ja tilaisuuksissa erillistä lupaa ei tarvita.
- Internetissä, sosiaalisessa mediassa tai muussa julkisessa paikassa ei julkaista toisesta henkilöstä otettua valokuvaa tai videota ilman tämän lupaa.

2. Olen tunnollinen ja täsmällinen

- Oppitunneille saavutaan ajoissa. Myöhästymi- sistä on tehtävä selvitys opettajalle heti, kun si- hen on mahdollisuus.

- Oppitunneilla pidetään mukana tarvittavat opiskeluvälineet.
- Tehtävät tehdään tunnollisesti ja ajoissa.

3. Selvitän poissaoloni nopeasti

- Opiskelijalla on velvollisuus osallistua opetukseen ja koulun järjestämiin tapahtumiin, ellei hänen poissaoloonsa ole perusteltua syytä.
- Poissaolot selvitetään mahdollisimman nopeasti. Myös ryhmänohjaustuokioiden poissaolot on selvitettävä. Ryhmänohjaustuokioiden ovat pakollisia kaikille opiskelijoille.
- Hyväksyttävistä syistä myönnettävät poissaololuvat on anottava etukäteen. Luvan yhden oppitunnin poissaoloon myöntää opettaja, 1–5 päivän poissaoloon ryhmänohjaaja ja muihin rehtori.
- Sairauspoissaolosta tulee tehdä ilmoitus koululle etukäteen koulupäivän aamuna tai mikäli se ei ole mahdollista, mahdollisimman pian.
- Jos täysi-ikäisellä opiskelijalla on jaksossa sairauspoissaoloja enemmän kuin kolme, edellytetään ylittävistä poissaoloista kirjallinen selvitys varmentajan allekirjoituksella. Varmentajana voi toimia isä, äiti, kouluterveydenhoitaja, kuraattori, lääkäri tai muu terveydenhoitoalan ammattilainen.
- Kaikkien poissaolojen tulee olla selvitettyinä ennen päättöviikon alkua.

4. Olen rehellinen enkä syyllisty vilppiin

- Koulutyön yhteydessä ei hyväksytä vilppiä eikä vilpin yritystä.
- Vilppiä on esimerkiksi sääntöjen vastainen yhteistyö, kuten itsenäisen työn tai kokeen tekeminen yhdessä toisen kanssa, toisen tekemän työn esittäminen omana työnä, tehtävän tekeminen toisen puolesta, plagiointi ja lunttaaminen kokeessa.
- Kaikkiin töihin merkitään selvästi, mistä lähteestä tekstit, kuvat tai videot ovat peräisin.

5. Kunnoitan omaa, toisten ja koulun omaisuutta

- Lyseossa käsitellään huolellisesti koulun oppimateriaaleja, opiskeluvälineitä ja muuta koulun omaisuutta sekä palautetaan ne määräaikaan mennessä.

- Toisten opiskelijoiden, henkilökunnan ja koulun omaisuutta ei vahingoiteta eikä käytetä ilman lupaa.

- Aiheutetusta vahingosta on ilmoitettava välittömästi rehtorille, opettajalle tai koulusihteerille. Opiskelija voidaan velvoittaa korvaamaan aiheuttamansa vahinko.

- Ilmoituksia saa kiinnittää vain ilmoitustauluille. Opiskelijoiden ilmoituksille tarkoitetut ilmoitustaulut sijaitsevat opiskelijakunnan tilassa. Ilmoitusten tulee olla hyvien tapojen mukaisia.

6. Käytän tietokonetta, matkapuhelinta ja muita mobiililaitteita annettujen ohjeiden mukaisesti

- Matkapuhelimet ja muut opetusta häiritsevät elektroniset laitteet pidetään äänettöminä lounassa, ellei opettaja toisin ohjeista.
- Tietokoneita, matkapuhelimia ja muita mobiililaitteita käytetään oppitunneilla ja koulun järjestämissä tilaisuuksissa opettajan ohjeiden mukaisesti.
- Koetilanteessa opiskelijalla ei saa olla matkapuhelinta, rannekelloa, älylaitteita tai muita opettajan kieltämiä laitteita tai tavaroita.

7. Oleskelen ja liikun koulurakennuksissa asianmukaisesti

- Koulurakennuksissa liikutaan meluamatta.
- Jokainen huolehtii omalta osaltaan koulun ja sen ympäristön siisteydestä.
- Luokka 25 ja päärakennuksen pohjakerroksen aulatila on tarkoitettu hiljaista työskentelyä varten. Luma-keskuksen ruokasalissa on mahdollista työskennellä ruoka-aikojen ulkopuolella.
- Lyseon ja Luma-keskuksen hissit on tarkoitettu opiskelijoiden käyttöön vain poikkeustapauksissa, kuten liikuntarajoitteiden vuoksi.

8. Otan huomioon turvallisuuden

- Polkupyörät ja moottoriajoneuvot pysäköidään niille osoitetuille paikoille.
- Rahan ja arvoesineiden tuominen kouluun on opiskelijan omalla vastuulla. Lyseo ei vastaa kadonneesta omaisuudesta.
- Lailla kiellettyjen, vaarallisten tai omaisuuden

vahingoittamiseen tarkoitettujen esineiden tai aineiden tuominen ja käyttäminen koulussa on kielletty.

- Opiskelijalla on velvollisuus ilmoittaa turvallisuuteen liittyvästä viasta tai puutteesta koulun henkilökuntaan kuuluvalle.
- Tapaturman tai sairauskohtauksen sattuessa jokaisen on velvollisuus ryhtyä tarvittaviin toimiin, ja asiasta on viipymättä ilmoitettava henkilökunnalle.
- Opiskelijan on noudatettava hätä- ja onnettomuustilanteissa lukion henkilökunnan ja muiden viranomaisten antamia ohjeita.
- Lyseossa ja Luma-keskuksessa on tallentava kameravalvonta.

9. En tuo kiellettyjä tai vaarallisia esineitä tai aineita kouluun tai koulualueelle

- Kouluun ei saa tuoda eikä koulupäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta tai joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen, ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä.
- Tällaisia kiellettyjä tai vaarallisia esineitä tai aineita ovat esimerkiksi veitset, aseet ja päihteet.
- Päihteillä tarkoitetaan alkoholia ja huumeita sekä päihtymistarkoituksessa käytettyjä lääkkeitä ja muita aineita. Päihteiden käyttö on kielletty koulussa, koulualueella ja koulun järjestämissä tilaisuuksissa.
- Tupakointi sekä sähkötupakan ja nuuskan käyttö on kielletty koulussa ja koulualueella.

Kielto koskee myös koulun ulkopuolella järjestettäviä oppitunteja. Alle 18-vuotiaalla ei saa olla hallussaan tupakkatuotteita.

- Opettajalla ja rehtorilla on koulupäivän aikana oikeus tarkastaa opiskelijan tavarat, jos on perusteltu epäily, että opiskelijalla on hallussaan kiellettyjä tai vaarallisia esineitä tai aineita. Rehtori tai opettaja voi ottaa kielletyt tai vaaralliset esineet tai aineet tarvittaessa haltuunsa.

10. Ymmärrän, että järjestyssääntöjen noudattamatta jättämisestä on seurauksia

Jos opiskelija syyllistyy kokeessa tai muussa suorituksessaan vilppiin tai vilpin yritykseen tai jättää opettajalle arvioitavaksi plagiaatin, opettaja voi

A. hylätä vilpillisen kokeen tai työn ja edellyttää sen uusimista.

B. antaa kokeesta tai työstä hylätyn arvosanan ja kieltää sen uusimisen. Tämä edellyttää, että kurssi on arvioitu hyväksytysti.

- Opiskelijalta, joka on itsenäisessä opiskelussa syyllistynyt vilppiin, voidaan evätä oikeus itsenäiseen opiskeluun ko. aineessa. Vilpillisesti tehty itsenäisen opiskelun työ hylätään eikä siitä anneta arvosanaa tai merkintää. Muista seurauksista päättää rehtori.
- Ensimmäisellä kerralla opiskelijalle annetaan suullinen huomautus.
- Vilpin toistuessa rehtori antaa opiskelijalle kirjallisen varoituksen.
- Varoituksesta huolimatta toistuvissa vilppitauksissa opiskelija voidaan erottaa määräajaksi, enintään vuodeksi.

LUKIOPOLUT

Valtakunnallisten ja koulukohtaisten valinnaisten opintojakson avulla voit syventää ja täydentää pakollisten opintojaksojen tietoja ja taitoja. Valitse oma polku mielenkiintosi tai jatko-opintosuunnitelmiesi mukaan. Voit vapaasti valita haluamiasi opintojaksoja yhdestä tai useammasta polusta.

YRITTÄJYYDEN JA YHTEISKUNTATIETEIDEN POLKU
Äidinkieli ja kirjallisuus ÄI9 Vuorovaikutustaitojen syventäminen ÄI10 Kirjoitustaidon syventäminen ÄI12 Kielenhuolto
Matematiikka, lyhyt MAB9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat
Historia HI7 Maailma tänään
Yhteiskuntaoppi YH4 Lakitieto YH5 Yhteiskunnallinen vaikuttaminen
Psykologia PS5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen PS6 Sosiaalipsykologia
Elämäntutkimus ET2 Minä ja yhteiskunta
Filosofia FI3 Yhteiskuntafilosofia
Opinto-ohjaus OP3 Työelämään tutustuminen
Temaattiset opinnot YR1 NY24h-leiri YR2 Toiminta yrittäjänä YR3 Myynti, markkinointi ja kaupallistaminen YR4 Globaalit markkinat ja vastuullinen liiketoiminta YR5 Oman talouden hallinta TGL Think globally

TEKNIIKAN JA LUONNONTIETEEN POLKU
Matematiikka, pitkä MAA10 3D-geometria MAA11 Algoritmit ja lukuteoria MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma MAA13 Ensimmäisen vuoden kertaus MAA14 Geometria ja vektorit 2 MAA15 Pitkän matematiikan kertaus MAA16 Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen
Matematiikka, lyhyt MAB8 Matemaattinen analyysi MAB9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat MAB11 Lyhyen matematiikan kertaus
Biologia BI4 Solu ja perinnöllisyys BI5 Ihmisen biologia BI6 Biotekniikka ja sen sovellukset BI7 Biologian kertaus BI8 Lääketieteellinen biologia
Maantiede GE2 Sininen planeetta GE3 Yhteinen maailma GE4 Geomedia- tutki, osallistu ja vaikuta
Fysiikka FY3 Energia ja lämpö FY4 Voima ja liike FY5 Jaksollinen liike ja aallot FY6 Sähkö FY7 Sähkömagnetismi ja valo FY8 Aine, säteily ja kvantittuminen FY9 Fysiikan kertaus FY10 Soveltavaa fysiikkaa
Kemia KE3 Molekyylit ja mallit KE4 Kemiallinen reaktio KE5 Kemiallinen energia ja kiertotalous KE6 Kemiallinen tasapaino KE7 Kemian kertaus
Temaattiset opinnot LKT Luonnontieteet ja kokeellinen työskentely MBK Mikrobin biologiaa ja kemiaa

URHEILUN JA HYVINVOINNIN POLKU
<p>Liikunta LI3 Uudet mahdollisuudet LI4 Yhdessä liikkuen LI5 Virkistystä liikunnasta LI6 Salibandy- ja jääpelit LI7 Mailapelit LI8 Ryhmäliikunta LI9 Vanhat tanssit</p> <p>Lukiodiplomi LILD4 Liikunnan lukiodiplomi</p>
<p>Terveystieto TE2 Terveys ja ympäristö TE3 Terveys ja yhteiskunta</p>
<p>Biologia BI5 Ihmisen biologia</p>
<p>Psykologia PS2 Kehittyvä ihminen PS4 Tunteet ja mielenterveys</p>
<p>Temaattiset opinnot UA1 Urheiluakatemia LIT Liikuntatutor-toiminta</p>

KIELTEN JA KANSAINVÄLISYYDEN POLKU
<p>Englanti EN7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa EN8 Viesti ja vaikuta puhuen EN9 A fresh start EN10 Kieliopin kertaus EN11 Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen</p>
<p>Ruotsi RUB106 Viesti ja vaikuta puhuen RUB107 Kestävä elämäntapa RUB108 Kirjoittaminen ja kulttuuri</p>
<p>B3-kieli Espanja, ranska, saksa, venäjä opintojaksot 1-9</p>
<p>Uskonto UE3/UO3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä</p>
<p>Temaattiset opinnot HES History of the English speaking world KV1 Kansainvälisyys 1 KV2 Kansainvälisyys 2 TGL Think globally</p>

TAITEEN JA MEDIAN POLKU
<p>Kuvataide KU3 Kuva viestii ja vaikuttaa KU4 Taiteen monet maailmat KU5 Valokuvaus KU6 Keramiikka ja kuvanveisto KU7 Piirustus, maalaus ja taidegrafiikka</p>
<p>Musiikki MU3 Genre – globaali uteliaisuus MU4 Demo – luovasti yhdessä</p>
<p>Lukiodiplomi KULD2 Kuvataiteen lukiodiplomi MULD6 Musiikin lukiodiplomi MELD5 Median lukiodiplomi</p>
<p>Äidinkieli ja kirjallisuus ÄI5 Medialukutaito ja vaikuttaminen ÄI11 Lukutaidon syventäminen ÄI14 Mediatekstit 1 ÄI15 Mediatekstit 2</p>
<p>Uskonto UES Uskonto taiteessa ja populaarikulttuurissa UEG Uskonto, tiede ja media UO5 Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus UO6 Ortodoksisuus, tiede ja media</p>
<p>Elämäntutkimustieto ET3 Kulttuurit ET4 Katsomukset</p>
<p>Historia HI6 Maailman kulttuurit kohtaavat HI7 Maailma tänään</p>
<p>Temaattiset opinnot SKM Soitinmuotoilua ja kokeilevaa musiikkia VME Vaikuttava media TGL Think globally</p>

LYSEON OPINTOJAKSOT

Opintojakson arviointi: N = numeroarvosana, S = suoritusmerkintä, N tai S = opiskelijan valinnan mukaan numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

Pakolliset opintojaksot

Äi1 Luku- ja kirjoitustaidon perusteet, 2 op

Opiskelija tulkitsee ja arvioi erilaisia tekstejä sekä kirjoittaa tekstien pohjalta. (N)

Äi2 Kieli ja tekstitaito, 1 op

Opiskelija syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä sekä kielen merkityksestä yksilölle ja yhteisöille. (N)

Äi3 Vuorovaikutuksen perusteet

Opiskelija kehittää viestintärohkeuttaan ja harjoittelee ryhmäviestintätaitojaan. (N)

Äi4 Kirjallisuuden tulkinta, 2 op

Opiskelija oppii kaunokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja ja tutustuu tietokirjallisuuteen. (N)

Äi5 Medialukutaito ja vaikuttaminen, 2 op

Opiskelija oppii argumentaation keinoja sekä perehtyy lähdekriittisesti mediateksteihin ja mediaan vaikuttajana. (N)

Äi6 Kirjoittaminen, 1 op

Opiskelija rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessitaitojaan. Hän syventää myös käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin. (N)

Äi7 Esiintymistaidot, 1 op

Opiskelija lisää esiintymisrohkeuttaan sekä kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä. (N)

Äi8 Kirjallisuuden kontekstit, 2 op

Opiskelija ymmärtää kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa sekä perehtyy Suomen kirjallisuuteen ja maailmankirjallisuuteen. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

Äi9 Vuorovaikutustaitojen syventäminen, 2 op

Opiskelija kehittää jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan. (N)

Äi10 Kirjoitustaidon syventäminen, 2 op

Opiskelija vahvistaa taitojaan tuottaen asiattylinen, laaja teksti aineistoja hyödyntäen. (N)

Äi11 Lukutaidon syventäminen, 2 op

Opiskelija syventää asiatekstien, mediatekstien ja fiktiivisten tekstien kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

Äi12 Kielenhuolto, 2 op

Opiskelija kertaakaan kielen-, tyylin- ja tekstinhuoltoa päättökoetta, tulevia opintoja ja työelämää varten. (S)

Äi13 Fiktiiviset tekstit, 2 op

Opiskelija syventää kaunokirjallisten ja muiden fiktiivisten tekstien erittely- ja tulkintataitojaan. (S)

Äi14 Mediatekstit 1, 2 op

Opiskelija syventää median tekstilajien tuntemustaan ja mediakriittistä lukutaitoaan. (S)

Äi15 Mediatekstit 2, 2 op

Opiskelija syventää käsitystään mediaetiikasta ja omasta mediankäytöstään. (S)

Äi16 Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op

Abiturientti valmistautuu ylioppilaskirjoitusten luku- ja kirjoitustaidon kokeeseen. (S)

Lukiodiplomi

MELD5 Median lukiodiplomi

Opiskelija syventää mediaosaamistaan tekemällä median lukiodiplomityön, johon kuuluvat portfolio ja mediaesitys. Opintojakson suorittaminen edellyttää neljän media-aiheisen opintojakson suorittamista ennen lukiodiplomin aloittamista: opintojaksot Äi5 (Medialukutaito ja vaikuttaminen) ja Äi14 (Mediatekstit 1) ja lisäksi kaksi muuta media-aiheista opintojaksoa, jotka voi valita opintojaksoista Äi15 (Mediatekstit 2), GE4 (Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta), HI7 (Maailma tänään), KU3 (Kuva viestii ja vaikuttaa), UE6 (Uskonto, tiede ja media) ja VME (Vaikuttava media). (N)

SUOMI TOISENA KIELENÄ

Pakolliset opintojaksot

S21 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op

Opiskelija tulkitsee ja arvioi erilaisia tekstejä ja kirjoittaa tekstien pohjalta. Opintojaksossa kerrataan suomen kielen keskeisiä rakenteita. (N)

S22 Kieli ja tekstitietoisuus, 1 op

Opiskelijan käsitys kielestä ja sen käytöstä monipuolistuu. Opiskelija ymmärtää kielen merkityksen oppimiseen ja ajatteluun ja oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan. (N)

S23 Vuorovaikutus 1, 1 op

Opiskelija kehittää viestintäroheuttaan ja muita viestintätaitojaan monipuolisesti ja oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä. (N)

S24 Kirjallisuuden tulkinta, 2 op

Opiskelija oppii kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja. (N)

S25 Tekstit ja vaikuttaminen, 2 op (moduuli Tekstien tulkinta 1)

Opiskelija oppii argumentaation keinoja sekä perehtyy lähdekriittisesti mediateksteihin ja mediaan vaikuttajana. (N)

S26 Kirjoittaminen 1, 1 op

Opiskelija tutustuu kirjoitusprosessin vaiheisiin ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan.

Opintojaksossa työstitään asiatekstejä yksin ja yhdessä. (N)

S27 Vuorovaikutus 2, 1 op

Opiskelija kehittää ja syventää esiintymis-, kuulunymmärtämis- ja vuorovaikutustaitojaan. (N)

S28 Kirjallisuuden kontekstit, 2 op

Opiskelija lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan ja tulkitsee kirjallisuutta sen konteksteissa. Hän tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä arvioi niiden merkitystä. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

S29 Vuorovaikutus 3, 2 op

Opiskelija kehittää jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan. (N)

S210 Kirjoittaminen 2, 2 op

Opiskelija kehittää omaäänistä kirjoittamista ja taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla. (N)

S211 Tekstien tulkinta, 2 op

Opiskelija syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan sekä osaa tulkita monimuotoisia tekstejä. (N)

ENGLANTI

Pakolliset opintojaksot

EN1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op

Opiskelija tutustuu lukion kieltenopiskeluun, kehittää kielitietoisuuttaan ja rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan. Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat oman kieliprofiilin laatiminen, toisiin tutustuminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen. (N)

EN2 Englanti globaalina kielenä, 3 op

Keskeisiä sisältöjä ovat kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristössä, kansainväliset suhteet, rakentava vuorovaikutus sekä viestintätyylit erilaisissa medioissa. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija löytää tapoja kehittää

vuorovaikutustaitojaan ja vahvistaa kielellistä itsetuntoaan. (N)

EN3 Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op

Opintojakso syventää kulttuurista ymmärrystä ja rohkaisee luovaan toimintaan. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy tulkitsemaan erilaisia aihepiiriin liittyviä tekstejä ja pystyy itse tuottamaan monipuolisia tekstejä itselle tärkeistä kulttuuri-ilmiöistä. (N)

EN4 Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op

Opiskelija tutustuu yhteiskunnallisiin ja ajankohdittaisiin aiheisiin, kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä, argumentoida sekä hyödyntää

erilaisia tietolähteitä. Keskeisiä teemoja ovat vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa, ihmisoikeuskysymykset ja tasa-arvo sekä yksilön vastuu muista. (N)

EN5 Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op

Opiskelija syventää tiedonhankinnan taitojaan sekä oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja. Keskeisiä sisältöjä ovat opiskelijoita kiinnostavat tieteenalat, erilaiset tulevaisuudenvisiot, kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot, englanti tieteen kielenä sekä tieteellisen tekstin piirteet. (N)

EN6 Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op

Opintojakso syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaiona. Keskeisiä sisältöjä ovat jatko-opinto- ja urasuunnitelmat, kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina sekä itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta. Kieliprofiilia täydennetään tulevaisuuden tarpeiden näkökulmasta. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

EN7 Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op

Opintojakson teemat liittyvät ympäristökysymyksiin, luonnonsuojeluun ja kestävään elämäntapaan. Opiskelija vahvistaa aihepiiriin liittyvää

sanastoaan ja kykyään ymmärtää ja tuottaa aihepiiriin liittyvää tekstiä. (N)

EN8 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op

Opiskelija syventää suullista kielitaitoaan ja taitoaan ymmärtää puhuttua kieltä. Hän kehittää puhumisen sujuvuutta sekä kykyään rakentaa dialogia. Hän osaa tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esitelmän. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

EN9 A Fresh start, 2 op

Opiskelija kertaa opintojaksoissa EN1 ja EN2 opittuja kielioppiasioita ja sanastoa. Opintojakso on tarkoitettu niille ensimmäisen vuoden opiskelijoille, joilla on tarvetta kerrata ja vahvistaa EN1 ja EN2 opintojaksojen sisältöä. (S)

EN10 Kieliopin kertaus, 2 op

Opiskelija kertaa ja harjoittelee ylioppilaskirjoitusten kannalta keskeisiä kielioppiasioita. (S)

EN11 Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op

Opiskelija tekee aikaisempien vuosien ylioppilaskirjoitustehtäviä ja harjoittelee ylioppilaskoetta varten. (S)

RUOTSI

Pakolliset opintojaksot

RU1 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op

Opiskelija pohtii ruotsin kielen merkitystä omassa elämässään nyt ja tulevaisuudessa, asettaa tavoitteita sekä pohtii keinoja oman oppimisensa tueksi. Aiheet liittyvät nuorten elämään ja tarpeisiin käyttäen kieltä erityisesti suullisissa viestintätilanteissa. (N)

RU2 Ruotsin kieli arjessani, 3 op

Opiskelija pohtii eri näkökulmista, mitä on hyvä elämä ja hyvinvointi arjessa. Hän harjaannuttaa taitojaan ilmaista mielipiteitä eri vuorovaikutustilanteissa ruotsin kielellä. (N)

RU3 Kulttuuri ja mediat, 2 op

Opiskelija tutustuu suomenruotsalaisiin ja muihin pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin

ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta. (N)

RU4 Ympäristömme, 2 op

Aiheina ovat kulttuurisesti moninainen elinympäristö ja yhteiskunnan ajankohtaiset ilmiöt. Opiskelija kehittää erilaisten tekstilajien tulkitsijana ja tuottajana sekä vahvistaa taitojaan ilmaista mielipiteitä ruotsin kielellä. (N)

RU5 Opiskelu ja työelämä, 2 op

Opiskelija harjoittelee työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä pohtii jatko-opintoja ja tulevaisuudensuunnitelmia. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

RU 6 Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op

Opiskelija syventää suullista kielitaitoa ja taitoa ymmärtää puhuttua kieltä sekä rakentaa dialogia. Hän osaa tuottaa valmistelua edellyttävän

suullisen esitelmän. (N)

RU7 Kestävä elämäntapa, 2 op

Opiskelija syventää kielitaitoaan fiktiivisten ja eiktiivisten tekstien pohjalta kestävän elämäntavan näkökulmasta. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

RU8 Kirjoittaminen ja kulttuuri, 2 op

Opiskelija laatii eripituisia tekstejä lyhyistä viesteistä laajempiin kirjoitelmiin. Hän perehtyy ruotsinkieliseen kulttuuriin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin. Tavoitteena on paitsi kirjoitustaidon myös omakohtaisen arvioinnin kehittäminen. (S)

RU9 Starta på nytt, 2 op

Opiskelija kertoo opintojaksoissa RU1 ja RU2 opitua sanastoa ja keskeisimpiä kielioppirakenteita.

Opintojakso on tarkoitettu 1. vuoden opiskelijoille, jotka tarvitsevat kertausta ruotsin opinnoissa. (S)

RU 10 Kieliopin kertaus, 2 op

Opiskelija kertaa monipuolisesti kielioppiasioita. Opintojakso on tarkoitettu opiskelujensa loppuvaiheessa oleville opiskelijoille, jotka tarvitsevat vahvistusta osaamiseensa. (S)

RU11 Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op

Opiskelija tekee aikaisempien vuosien ylioppilaskirjoitustehtäviä ja harjoittelee ylioppilaskoetta varten. (S)

B2-/B3-KIELET: ESPANJA, RANSKA, SAKSA JA VENÄJÄ

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

EAB31, RAB31, SAB31, VEB31 Tutustutaan uuteen kieleen, 2 op

Opiskelija tutustuu uuteen kieleen ja sen asemaan maailmassa. Hän oppii kielen perusteet ja harjoittelee vuorovaikutusta erilaisissa arkipäivän tilanteissa. (N)

EAB32, RAB32, SAB32, VEB32 Kieli arjessa, 2 op

Opintojaksoissa harjoitellaan oman lähipiirin ja arjen kuvailua, vahvistetaan viestintää ja opitaan lisää tavanomaisia asiointitilanteita. (N)

EAB33, RAB33, SAB33, VEB33 / EAB21, RAB21, SAB21, VEB21 Vapaa-aika ja koulu, 2 op

Opintojakson aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten elämään, ihmissuhteisiin ja kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

EAB34, RAB34, SAB34, VEB34 / EAB22, RAB22, SAB22, VEB22 Arki ja kulttuuri, 2 op

Opintojaksoissa tutustutaan kohdekielen variantteihin ja vahvistetaan kielialueen tuntemusta. Opitaan lisää arjen tapoja ja traditioita sekä pohditaan kulttuurieroja. (N)

EAB35, RAB35, SAB35, VEB35 / EAB23, RAB23, SAB23, VEB23 Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op

Opiskelija opettelee ilmaisemaan mielipiteitään arkipäivän tilanteissa. Hän tutustuu hyvinvointiin ja ihmissuhteisiin liittyviin teksteihin ja pohtii

teknologian merkitystä elämässä. Opintojaksoissa harjoitellaan hyvinvointiin ja terveyteen liittyvää sanastoa ja vuorovaikutustilanteita monipuolisesti kohdekielellä. (N)

EAB36, RAB36, SAB36, VEB36 / EAB24, RAB24, SAB24, VEB24 Kulttuuri ja yhteiskunta, 2 op

Opintojaksoissa käsitellään monipuolisesti erilaisia yhteiskunnallisia ja kulttuuriin liittyviä aihepiirejä. Keskiössä ovat myös ajankohtaiset teemat ja opiskelijoiden omat kiinnostuksen kohteet. (N)

EAB37, RAB37, SAB37, VEB37 / EAB25, RAB25, SAB25, VEB25 Jatko-opinnot ja työelämä, 2 op

Opintojakson aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. (N)

EAB38, RAB38, SAB38, VEB38 / EAB26, RAB26, SAB26, VEB26 Ajan hermolla, 2 op

Opintojaksoissa syvennyttään ajankohtaisiin aiheisiin kohdekielen medioissa sekä harjoitellaan monilukutaitoa ja lähdekirjittaisuutta. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

EAB39, RAB39, SAB39, VEB39 / EAB27, RAB27, SAB27, VEB27 Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op

Harjoitellaan monipuolisesti ylioppilaskoetta varten. (S)

MATEMATIIKAN YHTEINEN OPINTOKOKONAISUUS

Pakollinen opintojakso

MAB01/MAA01 Luvut ja yhtälöt, 2 op

Opiskelija kertaa lukujoukot, peruslaskutoimitukset, prosenttilaskennan periaatteet ja potenssien laskusäännöt. Hän syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan ja vahvistaa

ymmärrystään funktion käsitteestä. Opiskelija ratkaisee yhtälöitä ja yhtälöpareja sekä käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa. Hän käyttää ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa. (N)

MATEMATIIKKA, LYHYT OPPIMÄÄRÄ

Pakolliset opintojaksot

MAB2 Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op

Opiskelija käyttää lausekkeitä, yhtälöitä, lukujonoja ja lukujonojen summia matemaattisten ongelmien ratkaisemisessa. Hän tutustuu toisen asteen polynomifunktioon ja toisen asteen yhtälöön. Hän käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomi-funktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä. (N)

MAB3 Geometria, 2 op

Opiskelija tekee havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista. Hän vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan ja ratkaisee käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen. Hän käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä. (N)

MAB4 Matemaattisia malleja, 2 op

Opiskelija tutkii reaali maailman ilmiöiden säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla. Hän arvioi mallien käytökelpoisuutta ja tekee mallien avulla ennusteita. Hän käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä. (N)

MAB5 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op

Opiskelija käsittelee ja tulkitsee tilastollisia aineistoja sekä määrittelee tilastollisia tunnuslukuja. Hän perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja laskulakeihin. Hän käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja

todennäköisyyslaskennassa. (N)

MAB6 Talousmatematiikan alkeet, 1 op

Opiskelija oppii talousmatematiikan peruskäsitteitä ja -taitoja. Hän syventää prosenttilaskennan taitojaan ja oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä. Hän käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä. (N)

MAB7 Talousmatematiikka, 1 op

Opiskelija käyttää lukujonoja ja niiden summia talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa ja oppii soveltamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja. Hän vahvistaa matemaattisia valmiuksia talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan. Hän hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä. (N)

MAB6MAB7 Talousmatematiikan taidot, 2 op
Opintojakso sisältää MAB6 ja MAB7 opinnot. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

MAB8 Matemaattinen analyysi, 2 op

Opiskelija tutkii funktion muutosnopeutta sekä tutustuu derivaattaan muutosnopeuden mittana. Hän tutkii polynomifunktion kulkua ja määrittää polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon. Hän käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä. (N)

MAB9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op

Opiskelija tutustuu normaalijakaumaan ja binomijakaumaan sekä määrittää niihin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä. Hän oppii luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteet. Hän määrittää tilastollisia tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä ohjelmistojen avulla. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

MAB10 Opintojaksojen MAB1 ja MAB2 kertaus, 2 op

Opiskelija kertaan opintojaksojen MAB1 ja MAB2 sisältöjä ja vahvistaa näissä laskutaitoa. (S)

MAB11 Lyhyen matematiikan kertaus, 2 op

Opiskelija kertaan ja syventää lyhyen matematiikan

keskeisiä sisältöjä. (S)

MAB12 Ylioppilaskokeeseen valmistautuminen, 2 op

Opiskelija laskee lyhyen matematiikan vanhoja ylioppilaskoetehtäviä. (S)

MATEMATIIKKA, PITKÄ OPPIMÄÄRÄ

Pakolliset opintojaksot

MAA02 Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op

Opiskelija laskee polynomien tuloja ja opiskelee binomikaavat. Opiskelija ratkaisee polynomiyhtälöitä ja -epäyhtälöitä ja tutkii juurten lukumäärää. Lisäksi hän ratkaisee rationaali- ja juuriyhtälöitä. (N)

MAA03 Geometria, 2 op

Opiskelija oppii hahmottamaan ja ratkaisemaan geometrisia ongelmia käyttämällä hyväksi kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia, yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- että viikonkulmaisen kolmion trigonometriaa. Opiskelija laskee pinta-aloja ja tilavuuksia. (N)

MAA04 Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op

Opiskelija tutustuu suoran, paraabelin ja ympyrän yhtälöihin. Lisäksi hän ratkaisee itseisarvoyhtälöitä. Opiskelija tutustuu vektorikäsitteeseen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin. Opiskelija oppii ratkaisemaan tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla. (N)

MAA05 Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op

Opiskelija perehtyy trigonometrisiin funktioihin yksikköympyrän avulla. Hän ratkaisee trigonometrisiä yhtälöitä sekä tutustuu eksponentti- ja logaritmifunktioihin. (N)

MAA06 Derivaatta, 3 op

Opiskelija tutkii raja-arvoja, jatkuvuutta ja derivaattaa. Lisäksi hän tutustuu derivoimissääntöihin ja tutkii funktion kulkua ja ääriarvoja. Opiskelija opettelee derivoimaan yhdistetyn funktion. (N)

MAA07 Integraalilaskenta, 2 op

Opiskelija oppii integraalifunktion käsitteen ja integraalifunktioiden määrittämisen. Hän selvittää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alojen ja tilavuuksien laskemiseen. (N)

MAA08 Tilastot ja todennäköisyys, 2 op

Opiskelija perehtyy diskreettiin jakaamaan ja määrittää jakaaman tunnuslukuja. Hän perehtyy myös todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja laskusääntöihin. (N)

MAA09 Talousmatematiikka, 1 op

Opiskelija tutustuu aritmeettiseen ja geometriseen lukujonoon sekä soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa. Opiskelija ratkaisee korkolaskuja. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

MAA10 3D-geometria, 2 op

Opiskelija tutkii kolmiulotteisen koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla. Opiskelija vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä. Opiskelija tutustuu kahden muuttujan funktioon. (N)

MAA11 Algoritmit ja lukuteoria, 2 op

Opiskelija tutustuu lukuteorian peruskäsitteisiin ja jaollisuuteen. Opiskelija perehtyy logiikan käsitteisiin ja oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja. (N)

MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op

Opiskelija perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa. Opiskelija tutkii funktion jatkuvuutta ja derivoituvuutta ja tutustuu funktioiden raja-arvoihin äärettömyydessä. Opiskelija oppii muodostamaan käänteisfunktioita. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

MAA13 Ensimmäisen vuoden kertaus, 2 op

Opiskelija kertaan opintojaksojen MAY1-MAA4 sisältöjä toisen lukivuoden alussa. (S)

MAA14 Geometria ja vektorit 2, 2 op

Opiskelija tutustuu avaruusgeometriaan ja niiden ominaisuuksiin ääriarvosovelluksineen. Lisäksi hän syventää ja laajentaa vektorigeometrian

osaamistaan. (S)

MAA15 Pitkän matematiikan kertaus, 2 op

Opiskelija muodostaa yhtenäisen kuvan pitkän matematiikan osa-alueista. (S)

MAA16 Ylioppilaskokeeseen valmentautuminen, 2 op

Opiskelija laskee kurssilla aikaisempien vuosien ylioppilastehtäviä. (S)

BIOLOGIA

Pakolliset opintojaksot

BI1 Elämä ja evoluutio, 2 op

Opiskelija tutustuu elämän edellytyksiin maapallolla ja sen tunnusomaisiin piirteisiin, kuten eliöiden lisääntymiseen ja kehitykseen. Opiskelija perehtyy biologiaan tieteenä ja biologisen tiedon tuottamisen tapoihin. Hän tutustuu nykyiseen eliökuntaan ja sen luokitteluun sekä perehtyy evoluution mekanismeihin. (N)

BI2 Ekologian perusteet, 1 op

Opiskelija tutustuu ekologian perusteisiin ja luonnon monimuotoisuuteen. Hän perehtyy ekosysteemien toimintaan ja monimuotoisuuden merkitykseen ja tutustuu siihen, miten niitä tutkitaan. (N)

BI3 Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op

Opiskelija perehtyy ihmisen aiheuttamiin muutoksiin ekosysteemeissä ja pohtii ympäristöongelmien ratkaisukeinoja. Hän tutustuu ympäristön tilan seuraamiseen ja tutkimiseen sekä luonnon monimuotoisuuden suojelemiseen. Hän tutustuu myös keinoihin vaikuttaa ekologisesti kestävään tulevaisuuteen ja oman ympäristönsä hyvinvointiin. (N)

BI2BI3 Ekologia ja ympäristö, 2 op

Opintojaksossa yhdistyvät BI2 ja BI3 opintojaksosten sisällöt. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

BI4 Solu ja perinnöllisyys, 2 op

Opiskelija tutustuu tarkemmin erilaisiin soluihin, niiden aineenvaihduntaan ja lisääntymiseen. Hän perehtyy perinnöllisyyden perusteisiin ja

ominaisuuksien siirtymiseen jälkeläisille. (N)

BI5 Ihmisen biologia, 2 op

Opiskelija perehtyy ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Hän tutustuu eri elimistöjen toimintaan ja toiminnan säätelyyn, aineenvaihduntaan ja ihmisen toimintaan kokonaisuutena. Hän perehtyy myös ihmisen lisääntymiseen ja uuden yksilön kehitykseen. (N)

BI6 Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op

Opiskelija syventää tietämystään geenitiedosta ja sen sovellusmahdollisuuksista. Hän tutustuu bioteknologian, geeniteknikan ja mikrobiologian erilaisiin sovelluksiin ja niiden merkitykseen ravinnontuotannossa, teollisuudessa, ympäristönsuojelussa ja lääketieteessä. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

BI7 Biologian kertaus, 2 op

Opiskelija valmentautuu biologian ylioppilaskokeeseen kertaamalla keskeisiä biologian käsitteitä, ilmiöitä ja kokonaisuuksia. Erityisesti voidaan kerrata vaikeuksia tuottaneita sisältöjä. Opiskelija harjoittelee tehtäviin vastaamista, tiedon jäsentämistä ja laajojen asiakokonaisuuksien hallintaa. (S)

BI8 Lääketieteellinen biologia, 2 op

Opiskelija syventää tietoja ihmiselimestöstä ja perehtyy sairauksien ja hoitojen biologiseen perustaan. Opiskelija perehtyy myös erilaisiin hoitoalan ja lääketieteen opintoihin, ammatteihin ja työpaikkoihin vierailujen ja vierailijoiden avulla. (S)

Pakolliset opintojaksot

GE1 Maailma muutoksessa, 2 op

Opintojakso perehdyttää opiskelijan muuttuvan maailman ja sen alueellisten ilmiöiden tarkastelemaan ympäristön muutosten ja ihmiskunnan muutosten kautta. Opintojakson aikana seurataan ajankohtaisia uutisia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan maailmanlaajuisia muutoksia sekä luonnon ja ympäristön että ihmiskunnan kannalta. Opintojakso käsittelee myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä sekä mahdollisuuksia ennakoida ja hillitä muutoksia sekä varautua ja sopeutua niihin. (N)

GE2 Sininen Planeetta, 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivi-kehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet. Kaikkia teemoja käsitellään alueellisesta näkökulmasta. Teemojen yhteydessä käsitellään myös niihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä. (N)

GE3 Yhteinen maailma, 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennetään ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta ja vuorovaikutusta. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnonvarojen ja

ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien arviointi ihmistoiminnan kannalta sekä ihmistoiminnan vastuullisuus ja ympäristön hyvinvointi. Kaikkia teemoja käsitellään alueellisesta näkökulmasta. Teemojen yhteydessä käsitellään myös niihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

GE4 Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op

Opintojakso perehdyttää aiemmissa opintojaksoissa hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia opintojaksossa ovat aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet sekä geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

GE5 Maantieteen kertauskurssi, 2 op

Opintojaksossa kerrataan ja syvennetään maantieteessä opittuja asioita. Opintojakso on tiivistelmä lukion maantieteen oppimäärään kuuluvista pakollisista ja syventävistä opinnoista. Opintojaksossa pyritään maantieteellisten ilmiöiden kokonaisvaltaiseen hahmottamiseen ja tietojen syventämiseen. (S)

Pakolliset opintojaksot

FY1 Fysiikka luonnontieteenä, 1 op

Opiskelija tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä ja tekee yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita. Tavoitteena on herättää ja syventävää kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan. (N)

FY2 Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op

Opiskelija tutustuu energian käsitteeseen ja energian tuotantotapoihin. Tavoitteena on saada valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

FY3 Energia ja lämpö, 2 op

Opiskelija tutkii lämpöopin ilmiöitä, systeemin termodynaamista tilaa ja olomuodonmuutoksia. Hän syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä. (N)

FY4 Voima ja liike, 2 op

Opiskelija tutkii kokeellisesti ja teoreettisesti etenemisliikkeeseen ja voimaan liittyviä ilmiöitä. Hän harjoittelee graafista esitystä ja tutustuu säilymislakien merkitykseen fysiikassa. (N)

FY5 Jaksollinen liike ja aallot, 2 op

Opiskelija perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin mm. tutkimalla mekaanista värähtelyä

ja ääntä. (N)

FY6 Sähkö, 2 op

Opiskelija tutustuu sähköön liittyviin peruskäsitteisiin ja -mittauksiin ja tutkii yksinkertaisia tasavirtapiirejä. (N)

FY7 Sähkömagnetismi ja valo, 2 op

Opiskelija tutustuu sähkömagnetismiin ja valoon liittyviin käsitteisiin ja oppii soveltamaan niitä yhteiskunnan ja teknologian ilmiöissä. (N)

FY8 Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op

Opiskelija opettelee käyttämään ja soveltamaan

aineen ja säteilyn käsitteitä. Hän syventää kokonaiskuvaansa fysiikasta aineen ja maailmankaikkeuden rakennetta selittävänä tieteenä. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

FY9 Fysiikan kertaus, 2 op

Opiskelija parantaa valmiuksiaan osallistua ylioppilaskirjoitusten fysiikan aineeraalikookeeseen. Hän saa kattavan kokonaiskuvan lukiofysiikasta.

FY10 Soveltavaa fysiikkaa, 2 op

Opiskelija tutustuu fysiikkaan monipuolisilla ja mielenkiintoisilla tavoilla.

KEMIA

Pakolliset opintojaksot

KE1 Kemia ja minä, 1 op

Opiskelija saa monipuolisia kokemuksia, jotka herättävät kiinnostusta kemialla ja sen opiskelua kohtaan. Opiskelija tutustuu jaksolliseen järjestelmään, atomin rakenteeseen, ainemäärään ja konsentraatioon. Aineiden ominaisuuksiin opiskelija tutustuu muun muassa kokeellisen työskentelyn avulla. Samalla työturvallisuuskäsitteet tulevat opiskelijalle tutuiksi. (N)

KE2 Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op

Opiskelija tutustuu kemian merkitykseen kestävässä elämäntavassa edistämiseksi. Luonnontieteellisen tiedon luonne ja sen kehittyminen tulevat opiskelijalle tutuiksi. Opiskelija oppii kuvaamaan aineen rakennetta erilaisilla malleilla. Kemiallisiin sidoksiin ja aineiden ominaisuuksiin opiskelija tutustuu muun muassa kokeellisen työskentelyn avulla. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

KE3 Molekyylit ja mallit

Opiskelija tutustuu hiilen yhdisteisiin muun muassa niiden mallintamisen ja erilaisten spektrien antaman tiedon avulla. Opiskelija oppii hiilivetyjen sekä happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja niiden nimeämisen perusteet. Opiskelija oppii soveltamaan tietoa ainemäärästä ja konsentraatiosta muun muassa liuosten valmistamisessa ja laimentamisessa. (N)

KE4 Kemiallinen reaktio

Opiskelija tutkii saostumis-, hajoamis-, protolyysi- ja neutraloitumisreaktiota sekä hiilen yhdisteiden reaktioita kokeellisesti tai erilaisia malleja käyttäen. Opiskelija ymmärtää, ettei ainetta häviä kemiallisessa reaktiossa. Ideaalikaasun tilanyhtälö tulee opiskelijalle tutuksi. (N)

KE5 Kemiallinen energia ja kiertotalous

Erlaiset energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa tulevat opiskelijalle tutuiksi. Opiskelija tutustuu kiertotalouteen ja erilaisiin energiaratkaisuihin. Opiskelija tutkii sähkökemian liittyviä ilmiöitä kokeellisesti tai erilaisia malleja käyttäen. Reaktiosarjoihin liittyvät laskut sekä seoslaskut tulevat opiskelijalle tutuiksi. (N)

KE6 Kemiallinen tasapaino

Opiskelija tutkii kokeellisesti reaktionopeuteen tai kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä. Hapot, emäkset, niiden ympäristövaikutukset ja puskuri-liuokset tulevat opiskelijalle tutuiksi. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

KE7 Kemian kertaus

Opiskelija valmistautuu kemian ylioppilaskokeeseen. Opiskelija kertaa kemian opintojaksojen keskeisiä sisältöjä ja syventää ymmärrystään niistä. Ohjelmistot, joita käytetään kemian ylioppilaskokeessa, tulevat opiskelijalle tutuiksi. (S)

EVANKELIS-LUTERILAINEN USKONTO

Pakolliset opintojaksot

UE1 Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op

Opintojakso käsittelee maailman uskontotilannetta, uskonnollisuuden ja uskonottomuuden yleispiirteitä sekä tieteen ja uskonnon välistä suhdetta. Opintojaksossa tutustutaan myös juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn, oppiin, etiikkaan ja elämäntapaan. (N)

UE2 Maailmanlaajuinen kristinuskko, 2 op

Opiskelija perehtyy kristinuskon keskeisiin jakautumisiin ja niihin seurauksena syntyneisiin uskonnollisiin liikkeisiin. Opintojakson muita aiheita ovat uskonnon vaikutus yhteiskuntaan ja yksilöön, kristinuskon ajankohtaiset kysymykset ja asema Euroopassa. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

UE3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op

Opiskelija perehtyy Aasiassa syntyneisiin uskontoihin ja pohtii niiden vaikutuksia yksilöön, kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan. Hän tutustuu myös luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin. Opiskelija kehittää valmiuksiaan toimia kansainvälisissä työtehtävissä. (N)

UE4 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op

Opiskelija tutustuu suomalaisen uskonnollisuuden historiaan ja suomalaisiin uskonnollisiin yhteisöihin ja niiden yhteiskunnalliseen vaikutukseen ja merkitykseen. Opintojakson muita aiheita ovat uskonnonvapaus, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutus sekä uskonottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvä ajankohtainen keskustelu. (N)

UE5 Uskonto taiteessa ja populaarikulttuurissa, 2 op

Opintojaksossa käsitellään uskonnon ja taiteen välistä suhdetta ja perehdytään uskonnollisten teemojen, oppien ja symboliikan käsittelyyn erilaisissa taidemuodoissa. (N)

UE6 Uskonto, tiede ja media, 2 op

Opiskelija perehtyy uskonnollisen median keinoihin, kuten asenteiden ja mielikuvien muokkaamiseen. Lisäksi hän tarkastelee median ja uskonnon välisiä suhteita. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

UE7 Uskonnon kertaus, 2 op

Opiskelija valmistautuu uskonnon ylioppilaskokeeseen, perehtyy hyvään vastaustekniikkaan ja harjoittelee vanhoihin yo-koekysymyksiin vastaimista. Hän kertaa uskonnon opintojaksojen keskeisimpiä asioita. (S)

ORTODOKSINEN USKONTO

Pakolliset opintojaksot

UO1 Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op

Opintojakso käsittelee maailman uskontotilannetta, uskonnollisuuden ja uskonottomuuden yleispiirteitä. Opintojaksossa tutustutaan myös juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin syntyyn, oppiin, etiikkaan ja elämäntapaan. (N)

UO2 Ortodoksisuus maailmassa, 2 op

Opiskelija perehtyy kristinuskon keskeisiin jakautumisiin ja niihin seurauksena syntyneisiin uskonnollisiin liikkeisiin. Opintojaksossa tutustutaan ortodoksisen kirkon historiaan. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

UO3 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op

Opiskelija perehtyy Aasiassa syntyneisiin uskontoihin ja pohtii niiden vaikutuksia yksilöön, kulttuuriin, yhteiskuntaan ja politiikkaan. Hän tutustuu myös luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin. Opiskelija kehittää valmiuksiaan toimia kansainvälisissä työtehtävissä. (N)

UO4 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op

Opiskelija tutustuu suomalaisen uskonnollisuuden historiaan lähinnä ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Opintojaksossa käsitellään lisäksi uskonnonvapautta, uskonnon ja yhteiskunnan

vuorovaikutusta sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää keskustelua ortodoksisen kirkon näkökulmasta. (N)

UO5 Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan uskontojen ja taiteen vuorovaikutukseen ja uskontojen merkitykseen taiteen kehityksessä sekä uskontojen ja erityisesti ortodoksisen kristillisyyden ilmenemiseen

nykypäivän taiteessa. Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat kristillinen taide ja erityisesti ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia. (N)

UO6 Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op

Osana moduulia voidaan toteuttaa uskuntoon liittyvä mediasisältö, media-analyysi tai pienimuotoinen mediaa tarkasteleva uskuntoon liittyvä tutkimus. (N)

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Pakolliset opintojaksot

ET1 Minä ja hyvä elämä, 2 op

Opintojakson aikana perehdytään hyvän elämän osa-alueisiin ja pohditaan niiden vaikutuksia omiin identiteettivalintoihin. Opiskelija kehittää kykyään eritellä elämäntutkimukseensa vaikuttavia tekijöitä ja oppii erilaisista käsityksistä hyvästä elämästä ja niihin liittyvistä valinnoista. (N)

ET2 Minä ja yhteiskunta, 2 op

Opintojaksossa perehdytään yhteiskunnan rakenteisiin liittyviin tekijöihin, ihmisoikeuksiin ja yhteisöihin vaikuttaviin ilmiöihin, kuten ilmastonmuutokseen ja kestävään kehitykseen. Opiskelija kehittää kykyään arvioida yhteiskunnallisia kysymyksiä kriittisesti ja pohdiskelee omaa asemaansa yksilönä länsimaisessa yhteiskunnassa. Opintojakso tukee opiskelijan valmiuksia pohtia yhteiskunnan osuutta hyvän elämän osana sekä miten yksilö voi vaikuttaa yhteisössä. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

ET3 Kulttuurit, 2 op

Opintojakso syventää opiskelijan ymmärrystä kulttuureista, niiden merkityksestä osana inhimillistä toimintaa ja kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta. Opiskelija perehtyy kulttuurintutkimuksen välineisiin ja teorioihin sekä tutkii maailman kulttuuriperintöä ja suomalaisen kulttuurin monimuotoisuutta. (N)

ET4 Katsomukset, 2 op

Opiskelija perehtyy erilaisiin katsomuksiin. Hän oppii jäsentelemään oman elämäntutkimuksensa rakentumista osana katsomusten historiallista kehitystä. Opintojakso tutustuttaa

katsomusten historiaan ja tieteellisen maailmankuvan syntyprosessiin historian murroskohtien avulla. Opiskelija kehittää kykyjään arvioida katsomusten vaikutuksia yksilöiden ja yhteisöjen elämän- ja maailmankatsomuksiin. (N)

ET5 Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op

Opintojakso tarkastelee uskonnollisiin ja uskonnottomiin katsomuksiin liittyviä ilmiöitä ja niiden välisiä eroja. Opintojaksossa korostuvat suurten maailmanuskontojen tuntemus, katsomuksiin liittyvän käsitteistön tunteminen sekä uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tunnistaminen arkielämässä. Opintojakso opettaa ymmärtämään uskonnottomuuden ja uskonnollisuuden historiallisesti rakentuneina, monimuotoisina ja muuttuvina ilmiöinä, joilla on vahvat kulttuuriset ja yhteiskunnalliset merkitykset. (N)

ET6 Tulevaisuus, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan tulevaisuuden skenaarioihin ja siihen, miten tulevaisuutta voidaan tutkia. Lähitulevaisuuden yhteiskunnallisista ja ympäristöllisistä ilmiöistä tarkastellaan muun muassa tekoälyn ja ilmastonmuutoksen vaikutuksia. Opintojakson aikana opetellaan arvioimaan, kuinka yksilö ja yhteiskunta voivat vaikuttaa kestäväällä toiminnalla paremman tulevaisuuden rakentamiseen. (N)

FILOSOFIA

Pakolliset opintojaksot

FI1 Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op

Opiskelija tutustuu filosofiaan oppiaineena. Hän opettelee uusia käsitteitä, kriittistä ajattelua ja argumentointia. (N)

FI2 Etiikka, 2 op

Opintojaksossa perehdytään filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

FI3 Yhteiskuntafilosofia, 2 op

Opintojaksossa käsitellään yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteitä ja suuntauksiin sekä peruskäsitteitä yksilön suhteesta yhteisöihin, yhteiskuntaan ja valtioon. Käsiteltäviä aiheita on mm.

oikeudenmukaisuutta, valtaa ja poliittiset ihanteet sekä yhteiskunnallisia jännitteet, kuten sotaa ja terrori. (N)

FI4 Totuus, 2 op

Opintojaksossa käsitellään monipuolisesti tiedon, tieteen, totuuden, mielipiteiden ja uskomusten välistä suhdetta, sekä tieteellistä tutkimusta. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

FI5 Filosofian kertaus, 2 op

Opintojaksossa kerrataan filosofian kurssien pääasiat ja pyritään luomaan laajempi kuva filosofian aiheiden linkittymiseen toisiinsa ja nykyajan maailmaan. Opintojakson tarkoituksena on valmistaa oppilas ylioppilaskokeeseen. (S)

PSYKOLOGIA

Pakolliset opintojaksot

PS1 Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op

Opintojaksossa tarkastellaan ihmisen toimintaa biologisena, psyykkisenä, sosiaalisena ja kulttuurisena olentona. Jakson tärkeimpiä teemoja ovat oppiminen ja opiskelu ja siihen vaikuttavat tekijät sekä psykologinen tutkimus. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

PS2 Kehittyvä ihminen, 2 op

Opiskelija tutustuu lapsuuden ja nuoruuden kehityksen osa-alueisiin ja haasteisiin. Aiheina ovat mm. kielen kehitys, minäkäsitys, sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti. (N)

PS3 Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op

Opintojaksossa käsitellään tiedonkäsittelyä ja ajatteluun vaikuttavia toimintoja sekä aivojen ja hermoverkoston toimintaa. Aiheina ovat mm. havaitseminen, tarkkaavaisuus, muisti ja kieli. (N)

PS4 Tunteet ja mielenterveys, 2 op

Opintojaksossa käsitellään tunteita sekä psyykkistä hyvinvointia ja siihen vaikuttavia tekijöitä, kuten nukkumista, unta, stressiä ja kriiseistä

selviytymistä. Opiskelija tutustuu myös mielenterveyden häiriöihin, niiden syihin ja hoitomenetelmiin. (N)

PS5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op

Opiskelija tutustuu persoonallisuuspsykologian keskeisiin käsitteisiin, kuten temperamentin, persoonallisuuden piirteisiin, luovuuteen ja älykkyyteen. Opintojaksossa pohditaan myös kulttuurin ja yhteisön vaikutusta yksilöön. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

PS6 Sosiaalipsykologia, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan sosiaalipsykologian perusilmiöihin, tutkimuksiin ja käsitteisiin ja harjoitellaan vuorovaikutustaitoja. (N)

PS7 Psykologian kertaus, 2 op

Opintojaksossa käydään läpi ylioppilaskirjoitusten ohjeistus, harjoitellaan esseevastauksen kirjoittamista ja kerrataan psykologian opintojaksojen sisältöä sekä harjoitellaan vanhoihin ylioppilaskokeisiin vastaamista.

Pakolliset opintojaksot

HI1 Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op

Opintojakso tarkastelee yksilön, yhteiskunnan ja luonnon välistä vuorovaikutusta eurooppalaisessa ja globaalissa ympäristössä. Opetuksen näkökulma on nykyisyyden selittämisessä sekä historiallisten ilmiöiden pitkän aikavälin tarkastelussa. Opintojaksossa tutustutaan yhteiskunnallistaloudellisten rakenteiden keskeisiin muutoksiin sekä sosiaali- ja ympäristöhistoriaan maanviljelyksen alusta nykyaikaan. Opintojaksossa harjoitellaan monipuolisen historiallisen lähdeaineiston hyödyntämistä. Opintojakson yhteydessä esitellään historia-alaan liittyviä ammattaitoja ja jatko-opintomahdollisuuksia. Tässä yhteydessä tuodaan esille historian opiskeluun liittyvien sisältöjen merkityksellisyys työelämätaitojen näkökulmasta. (N)

HI2 Kansainväliset suhteet, 2 op

Opintojakso tarkastelee kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä ja valtasuhteiden muutoksia 1900-luvun alusta nykypäivään. Opintojaksossa analysoidaan kansainvälistä politiikkaa erilaisten taloudellisten ja ideologisten mallien näkökulmista. Keskeisiä teemoja ovat kilpailun ja yhteistyön välinen jännite, tasapainon ja turvallisuuden tavoittelu sekä erilaisten poliittisten järjestelmien kilpailu. Opintojaksossa syvennetään tiedon hakemisen, analysoinnin ja tuottamisen taitoja sekä perehdytään kansainvälisiin suhteisiin liittyvien erityyppisten lähteiden tulkintaan ja arviointiin. (N)

HI3 Itsenäisen Suomen historia, 2 op

Opintojakson tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja taustoineen autonomian ajan loppupuolelta nykyaikaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat Suomen valtiollisen ja kansainvälisen aseman kehittyminen, muutoksiin liittyvät kriisit, siirtyminen sääty-yhteiskunnasta kansalaisyhteiskuntaan sekä poliittiset, taloudelliset ja kulttuuriset murrokset. Opintojaksossa perehdytään Suomen historian erilaisiin lähteisiin, muuttuviin tulkintoihin ja historian tiedon käyttöön. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

HI4 Eurooppalainen ihminen, 2 op

Opintojakso tarkastelee yhteiskunnallisen

ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään. Opintojaksossa perehdytään kulttuuriperintöön, tieteeseen ja tieteeseen oman aikansa ilmentäjinä Euroopassa. Tarkastelun kohteena ovat eurooppalainen ihminen, yksilön ja yhteiskunnan suhde, sukupuoli ja arkielämä. (N)

HI5 Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op

Opintojakso tarkastelee Suomen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa autonomian aikaan asti. Opintojaksossa perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin historian eri vaiheissa. Opintojaksossa syvennetään erityisesti lähiympäristön historian lähteisiin ja erilaisiin tutkimusmenetelmiin. (N)

HI6 Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op

Opintojaksossa perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksiin sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien rakenteen muuttuessa. Kulttuuri ymmärretään kokonaisvaltaisena käsitteenä. Opintojaksossa tarkastellaan eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

HI7 Maailma tänään, 2 op

Opintojakso on tarkoitettu maailman ja Suomen ajankohtaisten uutisten, tapahtumien ja niiden taustojen tarkasteluun. Mistä on todella kysymys Putinin Venäjällä, Ukrainassa, suomettumisessa, NATO-projektissa? Opintojakso syventää opiskelijan yleissivistystä, tietämystä ja valmiuksia ylioppilaskirjoituksia varten. (S)

HI8 Yhdysvaltojen historia, 2 op

Opintojakso tarkastelee maailman johtavan suurvallan Yhdysvaltojen historian keskeisiä kehityslinjoja asuttamisesta 2020-luvulle sekä lyhyesti amerikkalaista kulttuuriperintöä. Opintojakso syventää opiskelijan yleissivistystä, tietämystä ja valmiuksia ylioppilaskirjoituksia varten. (S)

HI9 Historian kertaus, 2 op

Opintojakso on tarkoitettu abiturienttien tiiviiksi

valmennusjaksoksi ylioppilaskirjoituksiin. Opintojaksossa harjoitellaan historian yo-kirjoitusten vanhojen kysymysten avulla, tutkitaan

mallivastauksia ja kerrataan historian yksityiskohtia ja pitkiä linjoja. (S)

YHTEISKUNTAOPPI

Pakolliset opintojaksot

YH1 Suomalainen yhteiskunta, 2 op

Opintojakso perehdyttää valtiollisiin ja yhteiskunnallisiin järjestelmiin ja niissä vaikuttamiseen. Opintojakso keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta korostaen. (N)

YH2 Taloustieto, 2 op

Taloustieteisiin pohjautuva opintojakso johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Se käsittelee mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kansalaisten, yritysten ja valtioiden näkökulmista. Opintojaksolla perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestäväen kehityksen näkökulmasta. (N)

YH3 Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op

Opintojakso perehdyttää Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen ja yksittäisen kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa ja globalisoituvassa maailmassa. Opintojakson aikana opitaan seuraamaan ajankohtaisia maailman tapahtumia. Miksi Suomi liittyy NATOon? Se kannustaa osallistumaan erilaisia kansainvälisen

politiikan ilmiöitä koskevaan keskusteluun. Opintojakson toteuttamisessa painotetaan tutkivaa oppimista, jossa hyödynnetään mediaa ja muita monipuolisia informaatiolähteitä. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

YH4 Lakitieto, 2 op

Opintojaksolla perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin. Tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja tiedon lähteisiin sekä paneudutaan tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen.

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

YH5 Yhteiskunnallinen vaikuttaminen, 2 op

Opintojakso perehdyttää opiskelijat laajemmin YH1-4-opintojaksojen sisältöihin painottaen esimerkiksi ajankohtaisia asioita Suomen yrittäjyydestä, politiikasta, taloudesta, turvallisuuspolitiikasta ja Euroopan unionin toiminnasta. Opintojakso pyrkii antamaan monipuoliset valmiudet opiskelijalle toimia aktiivisena yhteiskunnallisena vaikuttajana ja mahdollisesti yrittäjänä ja poliitikkona. (S)

YH6 Yhteiskuntaopin kertaus, 2 op

Tämä opintojakso on tarkoitettu abiturienttien tiiviiksi valmentautumiseksi ylioppilaskirjoituksiin kertaamalla ja harjoittelemalla yhteiskuntaopin yo-kirjoitusten vanhoja kysymyksiä, mallivastauksia, yksityiskohtia ja pitkiä linjoja. (S)

TERVEYSTIETO

Pakolliset opintojaksot

TE1 Terveys voimavarana, 2 op

Opintojaksossa luodaan kokonais kuvaa ihmisen voimavaroista, terveyden edistämisestä sekä terveyttä määrittävistä tekijöistä ja niiden yhteyksistä ja vaikutusmekanismeista. Lisäksi syvennetään ja laajennetaan perusopetuksen aikana hankittua ymmärrystä elintapojen merkityksestä terveydelle ja arvioidaan terveyden edellytysten

toteutumista omassa elämässä, perheessä ja lähiyhteisöissä. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

TE2 Terveys ja ympäristö, 2 op

Opintojaksossa kehitetään valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää sekä perehdytään tutkimustiedon hankkimisen periaatteisiin. Keskeistä on mediaympäristön

ohella tarkastella myös muiden elinympäristöjen terveysvaikutuksia sekä arvioida omien valintojen merkitystä ympäristön terveellisyydelle. Lisäksi opintojaksossa syvennytään riippuvuuksiin ja niiden vaikutuksiin. (N)

TE3 Terveys ja yhteiskunta, 2 op

Opintojaksossa ohjataan tarkastelemaan laajasti terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyyn historiallisia kehityslinjoja sekä tulevaisuuden haasteita yhteiskunnassa. Tehtävänä on avata keskeisiin tarttumattomiin ja tartuntatauteihin liittyviä tekijöitä sekä tarkastella sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle. Olennaista on myös perehtyä terveyteen ja sairauksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin sekä globaaleihin terveyshaasteisiin. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

TE4 Terveystiedon kertaus, 2 op

Terveystiedon kertaus painottuu pakollisen opintojakson ja valtakunnallisten valinnaisten opintojaksojen tärkeimpien sisältöalueiden kertaamiseen. Opintojaksolla harjoitellaan reaalkokeessa käytettyjen tehtävätyyppien vastaamista. Tehtävien lisäksi tutustutaan aikaisempiin terveystiedon ylioppilaskysymyksiin ja niiden pisteytysohjeisiin sekä terveystiedon ylioppilaskokeen käytäntöihin. Opiskelijat laativat ylioppilaskirjoitukseen valmistavan lukusuunnitelman. (S)

LIIKUNTA

Pakolliset opintojaksot

LI1 Oppiva liikkuja, 2 op

Opiskelija ymmärtää liikuntataitojen sekä fyysisen aktiivisuuden merkityksen oman toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Opiskelija saa monipuolisia kokemuksia yhdessä liikkumisesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä reilun pelin hengessä. Opiskelijan koettu liikunnallinen pätevyys ja myönteinen minäkuva vahvistuvat uuden oppimisen sekä liikunnan tuoman ilon ja virkistuksen myötä. (N)

LI2 Aktiivinen elämä, 2 op

Opiskelijaa opetetaan ja kannustetaan fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointiin, ylläpitoon ja kehittämiseen monipuolisesti liikkuen. Hän syventää tietoaan liikkuvuuden ja kehonhuollon alueella sekä liike- ja suoritustekniikoissa. Lisäksi opiskelijan yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehitetään liikunnallisilla pari- ja ryhmätehtävillä. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

LI3 Uudet mahdollisuudet, 2 op

Opintojaksossa edistetään opiskelijan fyysistä toimintakykyä sekä monipuolistaa opiskelijan liikunnallista osaamista ja koettua pätevyyttä uuden oppimisen myötä. Keskeiset sisällöt ovat uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen. (N)

LI4 Yhdessä liikkuen, 2 op

Opintojaksossa edistetään opiskelijan sosiaalista toimintakykyä ja yhteenkuuluvuutta liikunnan avulla. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän aktiivinen osallisuus, toiminnallisuus ja yhteistoiminta. Keskeisenä sisältönä ovat pallopelit. Opiskelija kehittää palloilutaitojaan ja parantaa pelikäsitystään yhteistoiminnallisesti. Opintojakson sisältö rakentuu yhteistyössä opiskelijoiden kanssa. (N)

LI5 Virkistystä liikunnasta, 2 op

Opintojakson tavoitteena on erityisesti edistää opiskelijan psyykkistä toimintakykyä, myönteistä minäkuva, voimavaroja ja jaksamista liikunnan avulla. Opetuksessa korostuu toiminta- ja opiskelukyvyt tukeminen sekä liikunnan ilo ja virkistys. Opintojakson tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

LI6 Salibandy- ja jääpelit, 2 op

Opiskelija kehittää joukkuepelitaitojaan ja taktista osaamistaan, oppii sääntöjä ja harjaannuttaa omia pelitaitojaan. Hän pelaa salibandya ja erilaisia jääpelejä. Opintojakson sisältö rakentuu yhteistyössä opiskelijoiden kanssa. (S)

LI7 Mailapelit, 2 op

Opiskelija harjaannuttaa mailapelitaitojaan. Lajeja ovat mm. sulkapallo, tennis, pickleball, pöytätennis ja golf. Opintojakson sisältö rakentuu

yhteistyössä opiskelijoiden kanssa. (S)

LI8 Ryhmäliikunta, 2 op

Opiskelija tutustuu ryhmän toiveiden mukaisesti eri ryhmäliikunnan muotoihin esim. spinning, il-majooga, kahvakuula, fitball, foamroller. Opinto-jakson sisältöön kuuluu myös erilaiset lihas-huolto- ja rentoutusharjoitukset. (S)

LI9 Vanhat tanssit, 2 op

Opintojakson sisältönä ovat vanhat tanssit, van-hojen päivän tapakulttuuriin tutustuminen sekä hyvien käytöstapojen kertaaminen. (S)

Lukiodiplomi

LILD4 Liikunnan lukiodiplomi, 2 op

Valtakunnallisen liikunnan lukiodiplomin suoritta-misen ehtona on, että opiskelija on suorittanut vähintään neljä lukion liikunnan kurssia. Tämän li-säksi opiskelija antaa näytöt liikuntatiedoistaan (tutkielma), liikuntakykyisyydestään ja erityis-osaamisestaan tai harrastuneisuudestaan valitse-massaan lajissa. Opiskelijan yhteistyötaidot arvi-oidaan liikunnan opintojaksojen perusteella. Li-säksi opiskelija laatii liikunta - ja urheiluharrastuk-sistaan portfolion. (N)

MUSIIKKI

Pakolliset opintojaksot

MU1 Intro – kaikki soimaan, 2 op

Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja musisointi-taitojaan. Hän käyttää musiikkia ilmaisunsa väli-neenä ja tuottaa musiikillisia ideoita. Opiskelija harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti sekä tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan. Hän ymmärtää ja osaa so-veltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa sekä ymmärtää musiikin merkityksiä ja mer-kityksellisyttä elämässä ja yhteiskunnassa. (N)

MU2 Syke – soiva ilmaisu, 2 op

Opiskelija syventää osaamistaan itselleen mielui-sissa musiikillisissa ilmaisutavoissa. Hän kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisu-aan. Opiskelija analysoi musiikin kulttuurisia piir-teitä ja merkityksiä sekä heittäytyy rohkeasti tuot-tamaan musiikillisia ideoita. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

MU3 Genre - globaali uteliaisuus, 2 op

Opiskelija oppii ymmärtämään musiikin kulttuuri-sidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä. Hän perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin

musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin. Hän oppii hahmottaa itsensä osana globaalia musiikil-lista maailmaa ja tunnistamaan omat lähtökoh-tansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet. (N)

MU4 Demo - luovasti yhdessä, 2 op

Opiskelija kehittää luovaa osaamistaan musiikilli-sessa tai taiteiden välisessä prosessissa. Hän ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta. Opiskelija syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista sekä hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan. (N)

Lukiodiplomi

MULD6 Musiikin lukiodiplomi, 2 op

Musiikin lukiodiplomin perustana on opiskelijan koko lukioaikainen musiikinopiskelu. Musiikin lu-kiodiplomin voi suorittaa kahdella eri tavalla: mu-siikkiprojektina tai näytesalkkuna lukioaikaisista töistä. Valtakunnallisen lukiodiplomin suoritus-eh-tona on, että opiskelija on suorittanut vähintään neljä musiikin opintojaksoa. (N)

KUVATAIDE

Pakolliset opintojaksot

KU1 Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op

Opiskelija perehtyy taiteen erilaisiin tehtäviin ja visuaalisen ilmaisun keinoihin toteuttamalla omia taidetuotoksia sekä analysoimalla kuvaa

sanallisesti. (N)

KU2 Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op

Opiskelija toteuttaa muotoiluun ja rakennettuun ympäristöön liittyviä tehtäviä, joita toteutetaan esim. pienoismalleina, piirustuksina ja

maalauksina sekä kirjallisina esittelyinä ja analyysinä. (N)

Valtakunnalliset valinnaiset opintojaksot

KU3 Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op

Opiskelija perehtyy mediaan mm. graafisen viestinnän, valo- ja elokuvailmaisun sekä mediakuva-analyysin avulla. Osa töistä tehdään kuvanmuokaus- ja editointiohjelmilla. (N)

KU4 Taiteen monet maailmat, 2 op

Opiskelija perehtyy taidehistoriaan ja eri aikakausien taidekäsitteisiin. Opiskelija totuuttaa tyyli-suuntiin liittyviä omia taidetuotoksia erilaisilla tekniikoilla. (N)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

KU5 Valokuvaus, 2 op

Opiskelija valokuvaa digijärjestelmäkameralla ja perehtyy kuvasommittelun ohella kameratekniisiin säätöihin ja niiden vaikutuksiin valokuvassa. Valokuvatus tehtävissä kokeillaan eri tyyllilajien mukaista ilmaisua ja tutustutaan ammattivalokuvaajien utotantoon. Omia valokuvaotoksia muokataan esim. Photoshop-ohjelmalla, (S)

KU6 Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op

Opiskelija toteuttaa erilaisilla keramiikan ja kuvanveiston tekniikoilla kolmiulotteisia teoksia, joissa sovelletaan taideteollisuuden, taidehistorian ja nykytaiteen erilaisia ilmaisukeinoja. (S)

KU7 Piirustus, maalaus ja taidegrafiikka, 2 op

Opiskelijalla on mahdollisuus syventyä valitsemiinsä aihekokonaisuuksiin ja tekniikkoihin, esim. hiilipiirustukseen, akryylimaalaukseen, metalli- tai kartonkigrafiikkaan, monotypiaan. (S)

Lukiodiplomi

KULD2 Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op

Diplomityö muodostuu teoksesta sekä portfoliosta (työksentelyprosessin kuvaus, itsearviointia ja kuvataiteen tuntemus). Opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja kuvataideharrastuneisuudestaan. Valtakunnallisen lukiodiplomin suoritusehtona on, että opiskelija on suoritanut vähintään neljä kuvataiteen opintojaksoa.

OPINTO-OHJAUS

Pakolliset opintojaksot

OP1 Minä opiskelijana, 2 op

Opintojakso suoritetaan opiskelijan koko lukio-opintojen aikana. Ensimmäisenä opiskeluvuotena keskitytään lukio-opintojen käytänteisiin ja opintojen rakenteeseen sekä laaditaan henkilökohtainen opintosuunnitelma. Toisen opiskeluvuoden opintojakson sisällöt muodostuvat ylioppilastutkintoon valmistautumisesta ja sen suorittamiseen liittyvästä suunnitelmasta. Kolmantena opiskeluvuotena keskitytään jatko-opintojen suunnitteluun ja ammatilliseen suuntautumiseen. Opiskelija laatii opintojensa päätteeksi jatko-opintosuunnitelman. Opintojakson sisällöt toteutuvat ryhmänohjauksena, erilaisina infoina ja henkilökohtaisina ohjaustapahtumina. (S)

OP2 Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op

Opiskelija kehittää opintojaksolla itsetuntemustaan sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojaan. Hän tutustuu korkea-asteen koulutusvaihtoehtoihin sekä perehtyy jatkokoulutuksen ja

työelämän kannalta keskeisiin teemoihin. Opiskelija tutustuu keskeisiin työelämävaatimuksiin ja -taitoihin. Opintojakson aikana on mahdollista tutustua työelämään yhden päivän ajan. Opintojakso suositellaan suoritettavaksi toisena opiskeluvuotena. (S)

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

OP3 Työelämään tutustuminen, 2 op

Opiskelija tutustuu valitsemaansa ammattiin tai työpaikkaan koulun loma-aikoina tai viikonloppuina tai hankkii vapaa-ajan harrastusten kautta työelämäkokemusta. Kurssisuoritus edellyttää vähintään 30 tunnin laajuista tutustumista tai työssäoloa sekä ohjeiden mukaista raportointia. Opiskelija hankkii työ- ja tutustumispaikan itse. (S)

TIETOTEKNIikka

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot

AT1 Laitteen ja tiedon hallinta sekä esitysgraafikka, 2 op

Opiskelija ottaa haltuunsa koulun hankkiman tietokoneen ja hallitsee sen käytön oppitunneilla ja Abitti kokeessa. Opiskelija saa kokonaiskuvan tietotekniikasta ja sen hyödyntämisestä elämän eri alueilla. Hän opiskelee tiedon hallintaan liittyvät perusasiat ja esitysgraafikkaohjelma PowerPointin peruskäytön.

AT2 Tekstinkäsittely, 2 op

Opiskelija hallitsee tekstinkäsittely ohjelman Word peruskäytön. Hän osaa myös muokata ja muotoilla lukiossa ja jatko-opinnoissaan

laajojakin tekstejä.

AT3 Internet, 2 op

Opiskelija oppii peruskäyttäjän taidot sähköisestä viestinnästä. Hän hallitsee selainohjelman ja sähköpostin sujuvan ja turvallisen käytön. Lisäksi hänellä on perustaidot tiedonhallinnasta ja verkkopalveluiden käytöstä.

AT4 Taulukkolaskenta ja tietoaaineistot taulukoissa, 2 op

Opiskelija oppii Excel taulukkolaskentaohjelman peruskäytön ja tietokantaominaisuudet. Kurssista on hyötyä lukion koeviikon kokeissa ja tekniikan alan jatko-opinnoissa.

TEMAATTISET OPINNOT

ABI Abitoiminta, 2 op

Opintojakso on suunnattu abiturienteille, jotka haluavat osallistua joko abikirjan, freskojen tai penkkarijuhlan suunnitteluun ja toteutukseen. (S)

HES History of the English speaking world, 2 op

Opiskelija tutustuu englanninkielisen maailman historian suuriin linjoihin. Opetus annetaan englanniksi. Opintojaksoon kuuluu laaja englanninkielinen tuotos kohdemaiden historiaan liittyvästä vapaavalintaisesta aiheesta. (S)

KV1 Kansainvälisyys 1, 2 op

Opintojaksossa käsitellään esimerkiksi vieraan kulttuurin kohtaamista ja viestintää sekä vahvistetaan suomalaista identiteettiä ja vuorovaikutustaitoja. Opintojaksossa työstetään yhteistä teemaa esimerkiksi osallistumalla kansainväliseen projektiin. Opintojaksossa voidaan järjestää luentoja, vierailuja ja yhteistä koko koulua aktivoivaa toimintaa, esim. Unesco-koulujen piirissä. (S)

KV2 Kansainvälisyys 2, 2 op

Opintojakso KV2 voi olla itsenäinen tai jatkoa opintojaksolle KV1. Opintojaksossa käsitellään esimerkiksi vieraan kulttuurin kohtaamista ja viestintää sekä vahvistetaan suomalaista identiteettiä ja vuorovaikutustaitoja. Lisäksi työstetään yhteistä teemaa esimerkiksi osallistumalla kansainväliseen projektiin. Opintojaksossa voidaan järjestää luentoja, vierailuja ja yhteistä koko koulua

aktivoivaa toimintaa, esim. Unesco-koulujen piirissä. (S)

KK1 Kurkistus korkeakouluopintoihin, 1-10 op

Opiskelija voi valita korkeakoulujen tarjonnasta toisen asteen opiskelijoille suunnattuja kurkistusopintoja mielenkiintonsa mukaan. Opinnot toteutetaan eri laajuisina verkko-opintoina. (S)

LIT Liikuntatutor-toiminta, 2 op

Liikuntatutor-toimintaan osallistuvat tutustuttavat lyseon opiskelijoita erilaisiin liikuntalajeihin, järjestävät aktiivisuustaukoja, tapahtumia sekä matalan kynnyksen liikuntaa välituntisin. He tukevat toiminnallaan oppilaitoksen aktiivista toimintakulttuuria ja yhteisöllisyyttä. (S)

LUT Lukio tutuksi, 2 op

Opiskelijat tekevät biologiaan, fysiikkaan sekä kemiaan liittyviä tai näitä oppiaineita yhdistäviä kokeellisia töitä ryhmissä. (S)

MT1 Mentoritoiminta, 1 op

MT2 Mentoritoiminta 2, 2 op

Opiskelija ohjaa ja avustaa muita opiskelijoita opettamansa oppiaineen opiskelussa ja kotitehtävien teossa joko opettajan mukana oppitunneilla tai itsenäisesti. Opiskelija kokoaa mentorointijankohdat päiväkirjaan, jonka mukaan kirjataan opintopisteet. Opintojaksoa suositellaan toisen ja/tai kolmannen vuoden opiskelijoille. (S)

MEV Metsävaellus, 2 op

Opintojaksossa tutustutaan vaeltamiseen ensin teoriassa ja sitten käytännössä. Vaellus toteutetaan Kolin kansallispuistossa, jossa vaelletaan täydessä vaellusvarustuksessa kolmen päivän aikana noin 30 kilometriä.

Opintojaksossa edellytetään omien tai lainattujen retkeilyvälineiden käyttöä. Henkilökohtaisia välineitä ovat mm. rinkka ja makuupussi. Teltta ja retkikeitin voivat olla henkilökohtaisia tai 2 - 4 hengen yhteisiä teltan koon mukaan. Koulu pyrkii auttamaan välineiden hankinnassa. (S)

MBK Mikrobin biologiaa ja kemiaa, 2 op

Biologiaa ja kemiaa yhdistävässä käytännön opintojaksossa tutustutaan mikrobin elämään sekä maastotöiden että laborointien avulla. Maailma kuhisee mikrobeja, näkymättömän pieniä eliöitä, jotka pyörittävät koko maailmaamme, niin ekosysteemejä kuin jopa meitä ihmisiä. Opintojakso sopii sekä biologiasta että kemiasta kiinnostuneille ja myös ylioppilaskirjoituksiin valmistautuville lisäopinnoiksi. (S)

SMK Soitinmuotoilua ja kokeilevaa musiikkia, 2 op

Musiikin ja kuvataiteen yhteistyöprojektina opiskelijat toteuttavat erilaisia soittimia hyödyntäen kierrätysmateriaalia ja arkielämän esineitä. Näillä uusmuotoiluilla soittimilla toteutetaan pienimuotoisia rytmillisiä musiikkikappaleita, joiden taltiointissa voidaan hyödyntää videoeditointi-ohjelmaa. (S)

TGL Think globally, 3 op

Opiskelija tutustuu globaaleihin Agenda 2030 -teemoihin, joihin liittyen toteutetaan monialaisia tuotoksia yhteistyössä paikallisten tai ulkomaisien yhteistyökumppaneiden kanssa. Opiskelija harjoittelee monikulttuurista vuorovaikutusta vieraalla kielellä (englanti) ja toteuttaa ryhmässä visuaalisia tuotoksia, kuten valokuvanäyttelyitä, videoteoksia, julisteita (kuvataide).

UA1 Urheiluakatemia, 20 op

lisalmen seudun urheiluakatemia on tarkoitettu tavoitteellisesti urheilulle ja kilpaileville opiskelijoille. Urheiluakatemia mahdollistaa harjoittelun osin koulupäivän aikana. Joukkuelajeissa on ohjattua harjoittelua valmentajaopettajan johdolla tiistai- ja torstai-aamupäivisin. Yksilölajeissa omatoimista harjoittelua toteutetaan henkilökohtaisen

ohjelman mukaisesti. Valmentautuminen ja aktiivinen osallistuminen ovat osa urheilijaopiskelijan opintoja. (S)

VME Vaikuttava media, 4 op

Opintojakso koostuu filosofian etiikan sekä kuvataiteen opinnoista. Opiskelija oppii analysoimaan erilaisia mediasisältöjä eettisesti. Opiskelijat toteuttavat ryhmässä tai yksin erilaisia media-tuotoksia sekä pohtivat omaa arvomaailmaansa. (S)

YR1 NY24h-leiri, 2 op

Opintojakso on vuorokauden mittainen yrittäjyyisleiri, jossa opiskelija innovoit uutta liikeideaa sekä opettelee uuden yritysideoita markkinoimista. Lisäksi opiskelija harjoittelee ryhmätöitä ja parantaa valmiuksiaan kohdata uusia haasteita. (S)

YR2 Toiminta yrittäjänä, 2 op

Opiskelija perustaa oikean yrityksen yksin tai yhdessä yrittäjyyshyönteijänsä kanssa. (S)

YR3 Myynti, markkinointi ja kaupallistaminen, 2 op

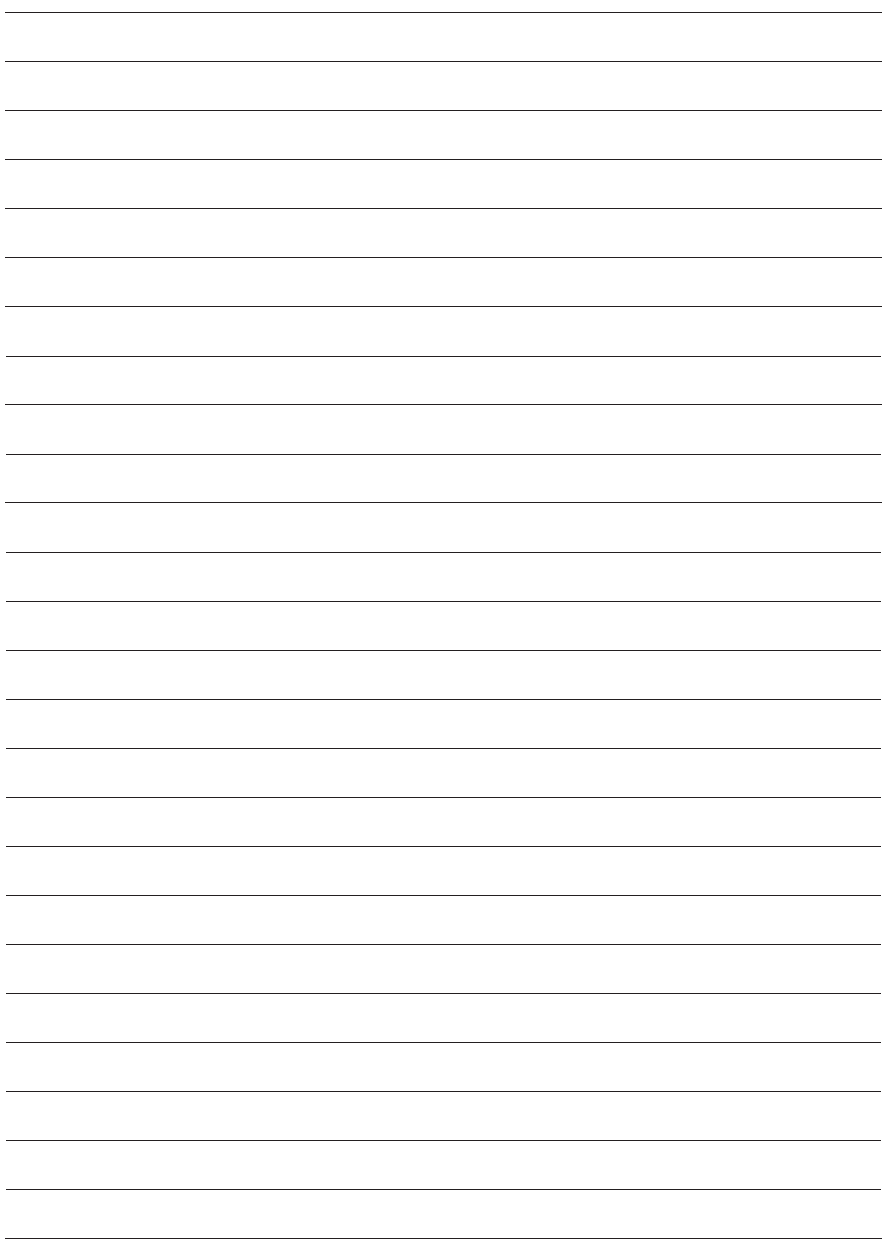
Opiskelija perehtyy, mitä kaupallistaminen tarkoittaa ja mitkä tekijät vaikuttavat kaupallistamisen onnistumiseen. Lisäksi opiskelija oppii, mistä brändin rakentamisessa on kyse ja miten se liittyy kaupallistamiseen. Opiskelija tutustuu vaikuttavan markkinointikampanjan rakennuselementteihin. (S)

YR4 Globaalit markkinat ja vastuullinen liiketoiminta, 2 op

Opintojakso antaa valmiuksia työskennellä kansainvälisissä yrityksissä. Keskeisenä sisältönä on tarkastella kansainvälistä kaupankäyntiä yritysten näkökulmasta huomioiden vastuullisen liiketoiminnan merkityksen. (S)

YR5 Oman talouden hallinta, 2 op

Opintojakso perehdyttää omaan talouteen vaikuttaviin asioihin ja antaa näin laajemman näkymän henkilökohtaiseen varallisuuteen. Opintojakson jälkeen opiskelija pystyy analysoimaan omaa talouttaan ja hyödyntämään oppimaansa rahanasioiden suunnittelussa. Keskeisiä sisältöjä ovat sijoittaminen, säästäminen sekä lainoihin ja maksaturvallisuuteen liittyvät asiat. (S)

LUKUJÄRJESTYSPOHJAT

1. PERIODI							
	MA	TI	KE	TO	PE		
8.00 – 9.15	1	2	5	2	3		
9.30 – 10.45	5	4	6	3	7		
lounastunti							
11.45 – 13.00	2	7	4	6	1		
13.15 – 14.30	6	3	1	5	4		
14.40 – 15.55	8	8	7	8			

2. PERIODI

	MA	TI	KE	TO	PE
8.00 – 9.15	1	2	5	2	3
9.30 – 10.45	5	4	6	3	7
lounastunti					
11.45 – 13.00	2	7	4	6	1
13.15 – 14.30	6	3	1	5	4
14.40 – 15.55	8	8	7	8	

3. PERIODI

	MA	TI	KE	TO	PE
8.00 – 9.15	1	2	5	2	3
9.30 – 10.45	5	4	6	3	7
lounastunti					
11.45 – 13.00	2	7	4	6	1
13.15 – 14.30	6	3	1	5	4
14.40 – 15.55	8	8	7	8	

4. PERIODI

	MA	TI	KE	TO	PE
8.00 – 9.15	1	2	5	2	3
9.30 – 10.45	5	4	6	3	7
lounastunti					
11.45 – 13.00	2	7	4	6	1
13.15 – 14.30	6	3	1	5	4
14.40 – 15.55	8	8	7	8	

5. PERIODI

	MA	TI	KE	TO	PE
8.00 – 9.15	1	2	5	2	3
9.30 – 10.45	5	4	6	3	7
lounastunti					
11.45 – 13.00	2	7	4	6	1
13.15 – 14.30	6	3	1	5	4
14.40 – 15.55	8	8	7	8	

LYSEON TUNTIJAKO

Pakolliset opinnot (väh. 94 -102 opintopistettä) + valtakunnalliset valinnaiset opinnot (väh. 20 opintopistettä) + koulukohtaiset valinnaiset opinnot = vähintään 150 opintopistettä. Ylioppilaskirjoitukset perustuvat pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin. Kaikkia opintoja ei tarjota joka lukuvuosi. Toteutuvat opinnot selviävät kurssitarjottimesta.

OPPIAINE		VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT	OPINTOPISTEET	VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT	OPINTOPISTEET	KOULUKOHTAISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT	OPINTOPISTEET	OPPIAINEEN OPINTOPISTEET
KIELET								
lukiodiplomi								
Äidinkieli ja kirjallisuus	ÄI	1 2 3 4 5 6 7 8	12	9 10 11 MELDS5	8	12 13 14 15 16	10	28
Suomi toisena kielenä	S2	1 2 3 4 5 6	12	9 10 11	6			18
Englanti (A1-kieli)	EN	1 2 3 4 5 6	12	7 8	4	9 10 11 12 13	11	27
Ruotsi (B1-kieli)	RUB1	1 2 3 4 5	10	6 7	4	8 9 10 11	8	22
B3-kieliet: Espanja EAB3, Ranska RAB3, Saksa SAB3, Venäjä VEB3				1 2 3 4 5 6 7 8	16	9	2	18
MATEMATIIKKA								
Matematiikka	MAB1/MAA1	1 kaikille yhteinen opintojakso	2					
Matematiikka lyhyt tai	MAB	2 3 4 5 6	10	7 8	4	9 10 11 12	8	24
Matematiikka pitkä	MAA	2 3 4 5 6 7 8 9	18	10 11 12	6	13 14 15 16 17	8	34
YMPÄRISTÖ- JA LUONNONTIETEET								
Biologia	BI	1 2	4	3 4 5	6	6 7	4	14
Maantiede	GE	1	2	2 3 4	6	5	2	10
Fysiikka	FY	1 2	2	3 4 5 6 7 8	12	9 10	4	18
Kemia	KE	1 2	2	3 4 5 6	8	7	4	12
Tietotekniikka	AT					1 2 3 4	10	10
KATSOMUSAIINEET								
Uskonto, ev.lut tai	UE	1 2	4	3 4 5 6	8	7	2	14
Uskonto, ort. tai	UO	1 2	4	3 4 5 6	8			12
Elämänkatsomustieto	ET	1 2	4	3 4 5 6	8			12
REAALIAINEET								
Filosofia	FI	1 2	4	3 4	4	5	2	10
Psykologia	PS	1	2	2 3 4 5	8	6 7	4	14
Historia	HI	1 2 3	6	4 5 6	6	7 8 9	6	18
Yhteiskuntaoppi	YH	1 2 3	6	4	2	5 6	4	12
Terveystieto	TE	1	2	2 3	4	4	2	8
TAITO- JA TAIDEAIINEET								
lukiodiplomit								
Liikunta	LI	1 2	4	3 4 5	8	6 7 8 9 10	10	22
Kuvataide *	KU	1-2	2-4	3 4	6	5 6 7	6	16
Musiikki *	MU	1-2	2-4	3 4	6			10
*Kuvataidetta ja musiikkia vaillava yhteensä kolme pakollista opintojaksoa (KU1 ja MU1 sekä KU2 tai MU2)								
OPINTO-OHJAUS								
OP		1 2	4	3	2	4	2	8
TEMAATTISET OPINNOT – kuuluvat koulukohtaisiin valinnaisiin opintoihin								
Abitoiminta	ABI	1	2	Metsävaellus		MEV	1	2
History of the English speaking world	HES	1	2	Mikrobien biologiaa ja kemiaa		MBK	1	2
Kansainvälisyys	KV	1 2	4	Soitinmuotoilua ja kokeilevaa musiikkia		SKM	1	2
Kurkistus korkeakouluopintoihin	KK		20	Think globally		TGL	1	2
Liikuntatutor-toiminta	LIT	1	2	Urheiluakatemia		UA1	1	20
Lukio tutuksi	LUT	1	2	Vaikuttava media		VME	1	4
Luonnontieteet ja kokeellinen työskentely	LKT	1	2	Yrittäjyysopinnot		YR	1-5	10
Mentoritoiminta	MT	1	1-2					

TUNTIKAAVIO

	MA	TI	KE	TO	PE
8.00 – 9.15	1	2	5	2	3
9.30 – 10.45	5	4	6	3	7
lounastunti					
11.45 – 13.00	2	7	4	6	1
13.15 – 14.30	6	3	1	5	4
14.40 – 15.55	8	8	7	8	

Toisen oppitunnin alkua voidaan porrastaa, jotta ruokailuun saadaan pieni porrastus. Torstain aikataulu muuttuu aika ajoin ryhmänohjaustuokioiden takia. Normaalisti poikkeavat aikataulut pyritään merkitsemään Wilman työjärjestykseen.

tunti klo 14.45 – 16.00